Tidningen
Hemvärnet

Nationella skyddsstyrkorna

#3–2013

Gruppchefsutbildning
Generalen besöker Livgardet
Kraftsamling under Emerentia
Bildreportage från Örkelljunga
Hälsokampen fortsätter

Dödlig kemi

CBRN-soldater i Umeå

En utbildning av hög klass

Fakta om hemvärnet:

Alla i hemvärnet är med frivilligt. Personalen övar mellan 4 och 13 dagar per år beroende på befattning. Uppfyller du ditt avtal får du minst 3 500 kronor per år. Du kan gå ur när du vill.

Hemvärnets viktigaste uppgifter är att bevaka, skydda, ytövervaka samt stödja det civila samhället vid fred, kris och krig.

Hemvärnsförbanden ska med mycket kort varsel kunna sättas in över hela landets yta. Med huvuddelen inom 24 timmar efter order och med tillfälligt sammansatta enheter inom 6 timmar.

År 2014 ska det finnas 40 bataljoner med cirka 22 000 hemvärnssoldater, varav cirka 17 000 ingår i de Nationella skyddsstyrkorna.

Alla soldater tillhör någon av de 22 utbildningsgrupperna som finns spridda över hela landet. Utbildningsgrupperna är ansvariga för övningar och utbildning.

Vill du gå med?
Gå in på hemvarnet.se eller soldat.nu. Personer som inte gjort värnplikt kan bli specialister eller gå tremånadersutbildningen GMU.

Att vara chef i ett hemvärnsförband är något väldigt fint. Det innebär att du som valt att fortsätta din utveckling till grupp-, pluton-, komp- eller någon annan chefsnivå kommer att utveckla dig själv på ett, tror jag, märkbart sätt. Du får genom såväl teoretisk utbildning som praktisk verksamhet i förbanden möjlighet att kontinuerligt utveckla ditt chefsengagemang. Du kan också vidareutbilda dig till instruktör och på det sättet också vinna ytterligare erfarenheter som du har nytta av i din civila verksamhet.

I hemvärnssystemet försöker vi ha en så stor ”palett” med utbildningsmöjligheter som det bara är möjligt. Detta är för att kunna möta dig med den utbildning som passar din situation just nu. Det kan innebära kurser vid HvSS, uppdelade kurser lokalt eller sammanhängande utbildningar under längre tid.

Du som är frivillig har inte hur mycket tid som helst att satsa på ditt hemvärnsengagemang, detta är jag väl medveten om. Vi strävar därför efter att utbildningarna skall vara ett koncentrat av det som är nödvändigt att kunna för att inneha en viss befattning i förbanden. Du som hemvärnssoldat har ofta med dig ett stort mått av livs- och yrkeserfarenhet in i våra utbildningar. Det har vi nytta av.

ATT DRIVA UTBILDNINGAR på det sätt som jag beskrivit ovan är inte möjligt om det inte finns medarbetare som med hög förmåga och känsla för hemvärnsförbandens verksamhet kan omsätta behoven till utbildning. Sedan 1943 har Hemvärnets Stridsskola varit den givna centralpunkten för hemvärnsförbandens utbildning och utveckling. De senaste åren har många delar i kursutbudet förändrats och anpassats och nya utbildningar och verksamheter tillkommit. Allt detta genomförs av en dedikerad personal vid skolan som alltid satsar stenhårt på att utbildningar och HvSS övriga verksamhet ska hålla högsta klass. Att så är fallet är omvittnat av tusentals elevenkäter.

Jag ”lyfter på hatten” och framför mitt eget och hemvärnsrörelsens tack till HvSS och dess personal för de gångna 70 åren och ser fram mot de kommande med stor förväntan och tillförsikt. ●

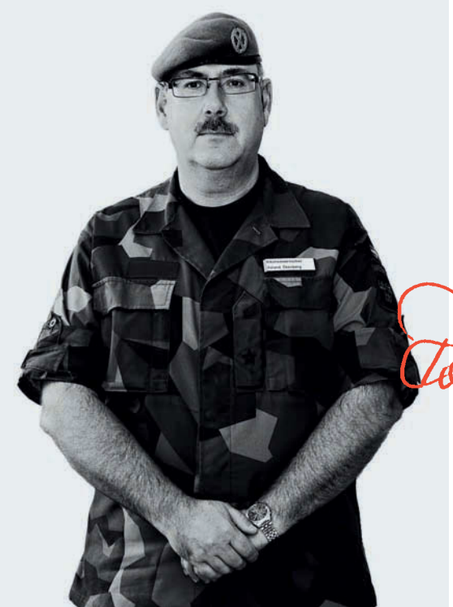

Roland Ekenberg

Innehåll

#3—2013

Foto Lisa Björk

6 | Nyheter
Ny gruppchefsutbildning på Hemvärnets stridsskola

8 | Stridssjukvårdare
Eleverna positiva till nya sjukvårdsutbildningen.

9 | Beredskapsgrader
Regeringen vill utreda hur stödet till samhället kan förbättras.

13 | Nyheter
Norbottenspolisen kritiseras för sökinsats

14 | Granskning
Så kartläggs du från vaggan till graven

20 | Intervju
Författare och bloggare

22 | En säkrare hamn
Hemvärnet samövar med det civila näringslivet i Göteborg

32 | Osynlig fiende
Gemensam övning i Umeå för våra fyra CBRN-plutoner

36 | Stridsvärde
Hälsokampen har startat

40 | Svettig insats
Bilder från storbranden i Örkelljunga.

42 | Kalendern
Våren i bilder och viktiga datum

44 | Kultur
Raoul Wallenberg i hemvärnet

46 | Insänt
Låt fler bli veteraner

Chefredaktör
och ansvarig utgivare:
Therese Åkerstedt
08-788 97 38
red@tidningenhemvarnet.se

Reporter/redigerare:
Lisa Björk
reporter@tidningenhemvarnet.se

Redigerare:
Andrea Stolt

Korrektur:
Daniel von Sydow

Adress:
Tidningen Hemvärnet
Banérgatan 62
115 53 Stockholm
Telefon 08-788 75 00

TS-kontrollerad upplaga 2012:
36 000 exemplar

Tryck:
Sörmlands Grafiska AB

Annonsbokning:
Newsfactory
Fredrik Karlsson
08-505 73 874
fredrik.karlsson@newsfactory.se

Prenumerera:
100 kr för 6 nummer/år,
200 kr till utlandet
adm@tidningenhemvarnet.se
Bankgiro: 102-9321
Ange namn och adress.

Alla som är med i hemvärnet får tidningen gratis. Vid fel adress eller utebliven tidning ska du kontakta din utbildningsgrupp som sköter hemvärnssoldaternas adressregister, se hemvarnet.se.
Friexemplar: **Myndigheter, organisationer och personer vars arbete rör hemvärnet/Försvarsmakten har möjlighet att få tidningen gratis.**

Vad kostar din integritet?

Information är makt. Information är inte bara makt, det är pengar. Information om dig är värd pengar. Därför är tjänster som google search, hotmail och facebook gratis. Ju mer privata företag vet om dig, desto mer kan de sälja till dig genom personligt anpassade annonser. Men som alla vet finns det ingen gratis måltid. Priset för att använda deras gratistjänster är din personliga integritet. Hur mycket du vill sälja är upp till dig. Men du vet aldrig var eller hur din personliga information kommer att användas i framtiden.

Statliga myndigheter har också betydande mängder information om dig, information som du inte valt att ge dem. Men statens syfte är bland annat att arbeta för demokrati och mänskliga rättigheter. Företag är i regel kommersiella och vinstdrivande. Trots det vet företag förmodligen mer om dig än dina vänner och din familj. Läs mer om hur du kartläggs i vår granskning.

Den nya tekniken innebär massor med möjligheter för oss konsumenter och innebär samtidigt att möjligheterna att övervaka oss växt enormt. Om någon bett dig för tio år sedan att gå omkring med en gps, mikrofon och filmkamera så man kan övervaka dig dygnet runt skulle du antagligen vägra. Ändå är det just det du gör i dag. Det gör jag också. Allt är så enkelt med smarta mobiler. Enkelt och sårbart.

DET FINNS MYCKET POSITIVT med internet, inte minst ur demokratik synvinkel. När medborgare själva kan sprida sina åsikter och ge en alternativ historiebeskrivning genom webbsidor, bloggar och sociala medier förflyttas makten från traditionella medier, politiker och företag. Det är ingen tillfällighet att facebook är förbjudet i en del länder. För att kontrollera medborgare måste man kontrollera tillgången till information.

En av försvarsmaktens uppgifter är att skydda vårt demokratiska och öppna samhälle. Därför är det viktigt att även vi är öppna utan att röja känslig eller hemlig information. Det gör vi bland annat genom att visa oss i samhället, kontakta lokala medier när vi övar och finnas på webbsidor och sociala medier. För att inte glömma rekryteringsaspekten. Syns vi inte, så finns vi inte. ●

Therese Åkerstedt

Av Lisa Björk

Framtidens gruppchefer utbildas på HvSS

I början av maj ryckte 38 soldater från hela landet in på den första kompletterande militära utbildningen (KMU) på Hemvärnets stridsskola. Utbildningen är en ny men viktig del i hemvärnets framtida chefsförsörjning.

När vi besöker HvSS under utbildningens första vecka möts vi av röda ansikten och träningskläder. Multitest styrka är på schemat. Fysisk träning är en viktig del av utbildningen och redan efter tre dagar är det dags för det första styrketestet. Soldaterna jobbar i stridspar och ska hjälpa varandra.

– Nyckelordet för oss är ”vuxenutbildning” och mantrat är eget ansvar. De ska få utbildning först och sedan kommer kraven och ansvaret. Det som är lite speciellt och roligt med dem är ju att de kommer från så många olika förband med olika kulturer och utbildningar där man tryckt på olika saker. Nu måste vi likställa eller kalibrera dem så att vi pratar samma språk och kan kommunicera. En del känner till exempel inte till utrustningsbegreppen för att de har lärt sig något annat namn, säger plutonchefen Anders Wall.

Något som nyinryckta Elaine Persson verkligen känner igen sig i.

– Den största omställningen är befälen och att namnen på utrustningen är annorlunda än man är van vid. Här kallas m/90 för fältuniform, man får lite skäll när man säger fel, säger hon och skrattar.

UTBILDNINGEN SKA pågå under 12 veckor och grunden för KMU är att man ska ha genomfört GMU, grundläggande militär utbildning, alternativt värnplikt och att man ska vara gruppchefsuttagen. De allra flesta soldaterna har nyligen muckat från GMU, några av dem så sent som veckan före.

En som väntat längre än en vecka är Hanna Nejstgaard.

– Jag muckade från min GMU i Göteborg i höstas och efter det agerade jag föregångsmanskap och hjälpte även till lite som instruktör för plutonen efter. Jag tyckte det var så roligt så jag valde att söka vidare. Jag ska jobba som instruktör även under hösten och då behöver jag den här utbildningen. För hur mycket lärde jag mig under tre månader GMU? Inte så mycket. Man blir inte soldat på den tiden. Man behöver mer utbildning för att det ska sitta i ryggmärgen.

Flertalet av rekryterna har redan gått med i hemvärnet eller planerar att göra det, så även Alexander Jakobsson som skrev på strax före inryck. Han har ännu inte hunnit öva något tillsammans med hemvärnet men för hans del var det självklart att söka till utbildningen på HvSS.

– Just nu tillhör jag ett insatskompani i Linköping och jag funderar på att senare söka vidare till specialistofficer. Man lär komma underfund med det ju mer man övar, säger Alexander Jakobsson.

TANKEN ÄR att alla elever ska ut i hemvärnsförbanden efter genomförd utbildning, som till exempel gruppchef insats. Grunden till utbildningen är fastställd av MHS i Halmstad ●

Fakta: KMU på HvSS

Utbildningen bygger på fyra kurser som redan finns på HvSS; Gruppchef 1 och 2, Gruppchef 3, även kallad Understödsgruppchef, och instruktörskurs 1.

Efter genomförd utbildning ska soldaten även genomföra 40 timmar praktik på hemförbandet för att få praktisk erfarenhet. Praktiken ligger dock utanför utbildningstiden. Utbildningstiden är totalt 35 dagar. Under tävlingen Hv-patrull kommer de att verka som instruktörer/biträden.

Marcus Svebeck och Gustav Wahlbom gjorde båda GMU på Kvarn. Nu ser de främst fram emot strids- och ledarskapsutbildningen.

Ida Nilsson och Elaine Persson har fått bättre fysik sedan de testade sig under GMU:n.

HAR DU NYHETER?

Maila nyhetstips till red@tidningenhemvarnet.se

FOTO: JOHAN LUNDAHL/COMBAT CAMERA/FÖRSVARSMAKTEN

MINNESCEREMONI TILL HAVS

HMS Södermanland och Första ubåtsflottiljen deltar i en minnesceremoni för att hedra minnet av de 33 omkomna besättningsmedlemmarna på ubåten. Den 15 april 1943 förliste ubåten HMS Ulven mitt under en pågående övning utanför Göteborg efter att ha gått på en tysk mina. ● TÅ

Av Therese Åkerstedt

Stridssjukvårdare nöjda med utbildningen

I vår blev den andra omgången stridssjukvårdare färdiga. Utbildningen har nu utvärderats av både elever, lärare, HvSS och anordnande organisationer.

— Vi är nöjda med utbildningens innehåll och koncept i stort. Men det vore lämpligt att låna in gruppchefer till stridsmomenten för att få högre kvalitet, eftersom stridssjukvårdarna är soldater, och hyra in figuranter som skademarkörer, säger Tomas Engström, medicinsk verksamhetschef på rikshemvärnsavdelningen.

Man föreslår även en två dagar lång preparandkurs innan utbildningen startar så att eleverna kan göra fysiska prov för att se om de är mogna att gå kursen.

— Eleverna bör göra multitest styrka och fälttestet innan kursstart, och eventuellt göra en hälsokontroll så man inte har några sjukdomar eller skador.

Stridssjukvårdare är en av de fysiskt mest krävande befattningarna i hemvärnet. Utbildningen är på nio plus nio dagar och endast 13 elever slutförde vårens kurs som hade 40 platser.

— De som sökt kursen har inte varit insatta i vad det innebär fysiskt och stridstekniskt. Förutom god fysisk status måste man även ha goda vapenfärdigheter och kunna stridsteknik på gruppnivå. De som slutfört kursen tycker det är en bra utbildning och något man ska fortsätta med, säger han.

EN AV DEM som klarade kursen var Oscar Sundström. Han gick med i hemvärnet efter en GSU-utbildning 2010.

— När jag läste om utbildningen så verkade den vara en utmaning utan dess like ur hemvärnssynpunkt. Mina förväntningar överträffades av flera anledningar. Den var fysiskt och psykiskt krävande och gav väldigt bra praktiska erfarenheter i TOS (Taktiskt Omhändertagande av Stridsskadad).

Varför tror du att så få slutförde?

— Vi visste inte hur tuff den skulle vara och folk föll därför bort av anledningar som bristande kondition, bristande vapenhantering och på grund av gamla skador. Utbildningen var många resor jobbigare än vad jag kunnat föreställa mig. Jag tog mig igenom den till stor del på grund av att jag hamnade i en grupp med väldigt bra personer som kompletterade och motiverade varandra, samt ett tjockt pannben.

Vad tyckte du om utbildningen?

— All mängdträning som vi gjorde resulterade i att man även när man är som mest utmattad automatiskt går in i TOS-tänket. Instruktörerna ska ha en stor eloge för sin motiverande och kunskapsförmedlande inställning. Vi borde ha fått mer tid till bland annat att sätta ARS-nål och stoppa katastrofblödningar med QuikCloth Gauze. Det vore en bra ide om de som genomfört GMU får möjligheten att direkt påbörja kursen, säger Oscar Sundström. ●

Elever under den första stridssjukvårdarutbildningen, läs reportaget i nummer 6, 2012.

Ny och enkel intresseanmälan

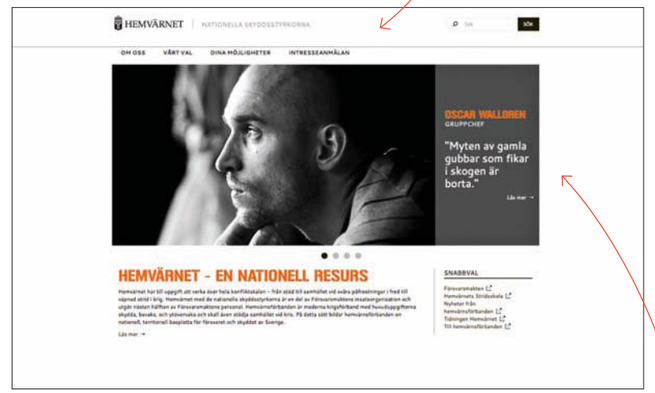

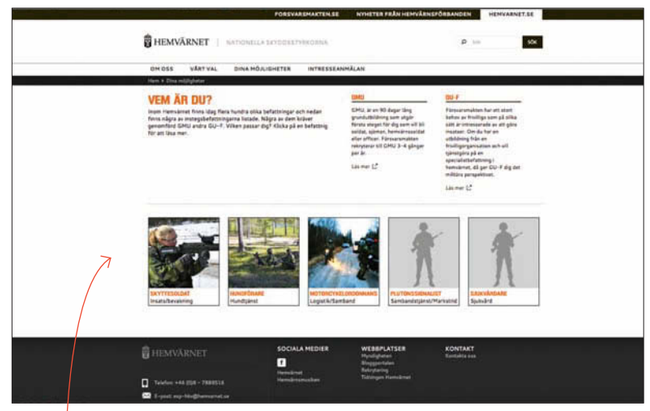

Läs om instegsbefattningar i hemvärnet

Vårt val. Läs historierna bakom soldaternas val.

NYLANSERING AV HEMVARNET.SE

Till sommaren får hemvarnet.se ett nytt utseende baserat på Försvarsmaktens grafiska profil. Den omgjorda webbplatsen ska i första hand vara inriktad mot rekrytering och innehåller förutom allmän information om hemvärnet även tips och råd om hur man går med.

Ett av nytillskotten är en befattningsguide liknande den som finns på Försvarsmaktens rekryteringsajt, rekrytering.forsvarsmakten.se. På webbplatsen kommer man även att kunna läsa intervjuer med hemvärnssoldater i olika befattningar.

Bataljonerna och hemvärnsförbanden kommer att ha kvar den gamla mallen tills vidare. Hemvarnet.se ägs av rikshemvärnsrådet. ● TÅ

Fler beredskapsgrader på gång

Utvidgad tjänstgöringsskyldighet och fler beredskapsgrader. Riksdagen beslutade i april att regeringen ska utreda hur hemvärnet ska kunna användas bättre vid större samhällskriser.

I dag har hemvärnet tre beredskapsgrader. Grundberedskap innebär att förbanden ska kunna verka med delar inom sex timmar och huvuddelen inom ett dygn, tjänstgöring är dock frivillig. Om Regeringen eller Försvarsmakten beslutar om hemvärnsberedskap har alla hemvärnssoldater tjänstgöringsskyldighet. Hemvärnsberedskap har bara använts under andra världskriget. Vid hemvärnslarm ska alla hemvärnsförband snarast gruppera för att lösa sina tilldelade huvuduppgifter.

Riksdagsbeslutet är grundat på ett betänkande från ett enat försvarsutskott som vill höja ambitionen när det gäller hemvärnets roll vid större kriser, exempelvis naturkatastrofer och större olyckor. Till grund för besluten ligger två motioner av Peter Hultqvist (S) och Torbjörn Björlund (V).

Under den debatt som föregick beslutet deltog alla de åtta riksdagspartierna.

— Hemvärnets roll kommer att bli viktigare och viktigare i framtiden med anledning av hur utvecklingen ser ut i vår omvärld och vilka utmaningar som väntar vårt samhälle. Det kommer att vara helt avgörande att hemvärnet ställer upp vid de kriser som vi kommer att drabbas av i framtiden. Frågan är inte om det kommer att ske någon större, allvarlig olycka, utan frågan är när den kommer, säger Peter Rådberg (MP).

Se debatten på riksdagen.se (sök på FöU10) ● TÅ

Försvarets författningssamling, FFS 2010:2:
14 § Hemvärnets beredskapsgrader är grundberedskap, hemvärnsberedskap och hemvärnslarm.
20 § Vid hemvärnslarm ska alla hemvärnsförband snarast grupperas för att lösa sina huvuduppgifter enligt hemvärnsförordningen (1997:146) på det sätt som anges i de order som gäller för förbanden.
Hemvärnsförordning (1997:146)
7 § Vid höjd beredskap eller annars efter särskilt beslut av regeringen skall hemvärnet inta hemvärnsberedskap.

Av Therese Åkerstedt

FLER BILDER PÅ SAJTEN
www.tidningen hemvarnet.se

Gruppchefer ur Arlanda insatskompani utvärderar sin insats under överinseende av rikshemvärnschefen Roland Ekenberg.

General på inspektion

Rikshemvärnschefen Roland Ekenberg tillträdde 2006. Men vad gör egentligen en general? Vi följde med på en oanmäld inspektion av Attundalands hemvärnsbataljon på Livgardet.

Ett tiotal soldater och gruppchefer från Vallentuna bevakningskompani sitter i gräset och lyssnar på en genomgång av pansarskott. Alla ställer sig upp och en fältanmälan görs, generalen hälsar och låter sedan instruktören fortsätta.

En stor del av arbetstiden befinner sig Roland Ekenberg på resande fot, under ett år besöker han ungefär hälften av de 40 bataljonerna.

— Vi är fortfarande i en omstruktureringsfas, med bland annat ett nytt utbildningssystem, och jag försöker förklara och följa upp utvecklingen. Jag vill även få influenser av hemvärnssoldaterna och lyssna på vad de tycker. Sedan är det kul också, säger han

När det blir en kort vätskepaus går generalen runt och hälsar på soldaterna. En av dem som får en pratstund är gruppchefen Johan Dahlbeck.

— Vi fick veta precis innan att han skulle komma. Det är kul att han är intresserad och besöket visar att han bryr sig.

Du drabbades inte av generalsfrossa?

— Vi fick faktiskt öva på fältanmälan innan han kom, säger han och skrattar.

VI BESÖKER ÄVEN gruppcheferna ur Arlanda insatskompani som själva övar framryckning och sammanstöt, för att bättre kunna leda sina soldater. Vi följer efter dem in i skogen där de blir beskjutna och börjar framrycka växelvis. Medan de hämtar andan utvärderar de sin insats medan generalen lyssnar. Ingen verkar nervös.

På nästa station har soldaterna i Södra Roslags insatskompani sjukvårdstjänst. Före lunch samlas de för en kort presentation av generalen och får även chansen att ställa frågor.

Innan dagen är slut hinner vi även lyssna på en ordergivning med en av plutonerna ur Svea underrättelsekompani. Rikshemvärnschefen kan bocka av ännu en bataljon i sin resplan och åker tillbaka till Högkvarteret. ●

Rikshemvärnschefen har bl a till uppgift att:
- **Planera, leda och följa upp utbildnings- och övningsverksamhet**
- **Inspektera hemvärnsförbanden avseende utbildningsverksamhet och övningar.**
- **Utveckla hemvärnsförbandens taktiska och stridstekniska förmågor**
- **Företräda hemvärnsförbanden.**

Hallå där...

Lars-Göran Nyholm, initiativtagare till Fredsbaskermarschen som startar den 3 juli i Ystad och slutar i Hindås efter 17 dagar.

Varför en fredsbaskermarsch?

— Det är drygt 20 år sedan jag gjorde min sista utlandstjänst och jag har ingen möjlighet att kunna göra fler. Därför vill jag hjälpa mina kolleger och Fredsbaskrarna att arbeta för veteranernas sak. Alla är välkomna, utlandsveteran eller inte. Även norska och danska veteraner kommer att delta, så det är lite nordisk touch på det hela. När vi kommer in i stora städer ska vi göra en halvhalt utanför stan för att samla in alla dem som inte kan eller vill gå så långt. Exakta tider kommer att komma ut på hemsidan. I grund och botten handlar Fredsbaskermarschen om kamratskap och att sälja så många gula band som möjligt. Vi ska hedra alla Sveriges veteraner och deras familjer. Pengarna går oavkortat till Kamrathjälpen. ● LB

Veteran: **Är någon som varit anställd i Försvarsmakten och gjort insatser internationellt eller nationellt med eller utan vapen. Läs mer på www.fredsbaskermarschen.se**

Besök oss på Almedalsveckan

Hemvärnet är representerade på årets Almedalsvecka på Gotland, den 1-5 juli. På ”Försvarspolitisk arena”, S:t Hansgatan 11, finns det möjlighet att lyssna på olika föredrag. Hemvärnssoldater kommer även att bjudas på fika och har möjlighet att träffa rikshemvärnschefen. Även tidningen kommer att finnas på plats.
Läs mer på www.forsvarspolitiskarena.se ●

POLITIKER BESÖKTE HVSS. I maj gästades Hemvärnets stridsskola av försvarsminister Karin Enström. Försvarsministern fick under sitt besök bland annat möjlighet att träffa den nyinryckta KMU-plutonen. Utöver besöket hos plutonen, som vid tillfället genomförde utbildning på AK 4B, så fick hon även information om genomförd, pågående och kommande verksamhet på HvSS av skolchefen, överste Björn Olsson. ● John Sigurdsson

FOTO: MAGNUS BARCHEUS / HVSS

Skadad av splitter

Under en skjutövning på Mästocka skjutfält fick en hemvärnssoldat stensplitter i armen.

— Ett skott gick i en sten och en annan soldat än skytten träffades av splitter. Han fick en ytlig sårskada och plåstrade om av sjukvårdspersonal på skjutfältet och fortsatte sedan övningen, säger Selma Sedelius, informationschef vid Luftvärnsregementet i Halmstad.

Försvarsmakten har anmält incidenten som en arbetsplatsolycka. ● TÅ

300 rum och 5 600 kvadratmeter

Dalarnas hemvärnsbataljon hade gott om utrymmen att genomsöka när de övade strid i bebyggelse i Solbackens gamla sanatorium i Tjärnan mellan Hedemora och Säter. De övade även skydd av Borlänge flygplats och på Rommehedslägret. ● TÅ

1000

”gilla” är passerade för Tidningens facebook sida. Se till att gilla oss för att inte missa våra läsartävlingar!

450

hemvärnssoldater ur Värmlands hemvärnsbataljon övade i maj på att skydda civil infrastruktur, bland annat elnätet.

Ångermanland gör sig hört på etern

I april fastställde Marinens Radio att Ångermanlands hemvärnsbataljon övertar Västernorrlands Regementes, (I 2p), tidigare amatörradiosignal SL3AG. Detta innebär att bataljonen nu får möjlighet att upprätta en fast radiostation för signalering och träning av behörig personal på Post- och telestyrelsens upplåtna frekvensband för amatörradiotrafik, i allt från kortvåg till UHF och med både telefoni, data och CW. ● Patrick Ohlsson

Av Therese Åkerstedt
& Lisa Björk

Foto: Louise Levin / Försvarsmakten

Hundekipage hittade försvunnen

Polisen anordnade tillsammans med Missing People ett eftersök i början av maj efter en 23-åring som varit försvunnen från sin bostad på Luleå studentområde sedan den 19 april. I eftersöket deltog Martin Lindbäck, soldat och hundförare på Norrbottens flygflottilj, tillsammans med hunden Tudde, en privat tävlingshund med tidvis kontrakt med Försvarsmakten.

Hundekipaget fick gå framför skallgångskedjan för att inte eventuella doftmarkeringar skulle förstöras. Hunden fick efter en kort stund upp en vindmarkering och kunde leda Martin Lindbäck till den försvunna personens kropp. Över 300 personer deltog i eftersöket. ●

"Jag tycker att vi har en beredskap som är anpassad till omvärlden. Vi har bemannade radarstationer dygnet runt, året runt. Det är inte så att försvaret sover"

Insatschefen Anders Silwer frågades ut av försvarsutskottet angående incidentberedskapen och varför svenska jaktplan inte lyfte när två tunga bombplan och fyra jaktplan övade anfall mot svenska mål utanför Gotland under påskhelgen, citat från SvD.

Kritik efter brand

En brand utbröt på Älvdalens skjutfält i slutet av april och ett område på cirka 300 - 400 meter gånger 700 - 800 meter brandhärjades. Älvdalens räddningschef Jan-Olov Olsson är kritisk mot Försvarsmakten efter händelsen:

— De kan inte lägga över ansvaret på kommunen. Jag kan inte skicka folk till bränder som militären i princip anlagt genom sin verksamhet. Då blottläggs min organisation som är viktigare att ha för trafikolyckor och bostadsbränder, säger han till Dala-Demokraten.

Han menar att Försvarsmakten inte längre kan släcka bränder efter att det dragits ned på både civil och militär personal på skjutfältet. ●

112 blir statligt?

En statlig utredning, "Översyn av samhällets alarmeringstjänst", föreslår att en ny statlig myndighet ska ta över ansvaret för alarmering från SOS Alarm AB. Det gäller larm på 112 som avser räddningstjänst, polis eller ambulans och i utredningen föreslår man en organisation med fem till sju regionala larmcentraler. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, är positiv till förslaget som enligt dem ger en sammanhållen larmkedja och ett samlat grepp om hela alarmeringsområdet. ●

HEMVÄRNETS INSATSER:

Katrineholm. **En 17-åring försvinner strax norr om Katrineholm och Södermanlands hemvärnsbataljon kallas in. Under två dygn hjälper över 130 soldater till i eftersöket med bland annat hundförare och mc. 17-åringen hittas vid liv av privatpersoner efter några dagar.**

Borås. **En dement 79-årig kvinna försvinner från sitt boende. Polisen söker med helikopter och ett flertal hundekipage innan ett 50-tal soldater från hemvärnet kallas in. Då övningen Emerentia just har börjat i Göteborg skickas även ett hemvärnsflyg upp för att hjälpa till för att söka av terrängen. Efter tre dygn blåser man av sökandet utan resultat.**

Domsjö. **En 12-årig flicka kommer inte hem efter en motionsrunda, och polis, Ångermanlands hemvärnsbataljon, räddningstjänst, kustbevakning och orienterare söker efter flickan. Ett dygn senare hittas hon vid liv i skogen. Flickan hade under en motionsrunda drabbats av krampanfall och inte klarat av att ta sig hem.**

Boden. **En 20-årig kvinna försvinner i närheten av Boden. Ett hundratal personer från polisen, hemvärnet och Missing People deltar, och både helikopter, hundar, båtar och mc används i sökandet. Försvarsmakten bistår med helikoptrar från första helikopterskvadronen.**

Örkelljunga. **En brand uppstår på ett torvfält. Ett hundratal soldater ur Skånska dragonbataljonen och Norra skånska bataljonen hjälper räddningstjänsten. Insatsen avbryts efter ett och ett halvt dygn. Se bildreportage på sid 40-41.**

HAR NI GJORT EN INSATS?
Mejla red@tidningen hemvarnet.se

Skarp kritik mot polisen i Norrbotten

I fjol försvann en 19-årig dansk i Kutjaure nordväst om Stora Sjöfallet och Padjelanta nationalparker. Polisen sökte tillsammans med hemvärnet under en vecka men valde sedan att lägga ner fallet. Nu kommer Rikspolisstyrelsen med sin granskningsrapport och Polisen i Norrbotten får kraftig kritik för hur ärendet sköttes.

Joey Ravn anmäldes försvunnen på kvällen den 25 juli och den 2 augusti avbröt polisen sökandet. Polisen kritiseras i rapporten bland annat för att sökandet avbröts för tidigt, att man inte satte in tillräckliga resurser, sökområdet var för smalt och för att familjen inte kontaktades av svensk polis utan av dansk medier.

— Vi tar mycket allvarligt på kritiken och har redan utarbetat en handlingsplan för att rätta till bristerna, säger länspolismästare Håkan Karlsson i ett pressmeddelande.

I RAPPORTEN PEKAR inspektionsgruppen på brister i polismyndighetens program för fjällräddning och för efterforskning, i ledningsstabens arbetsmetodik, i dokumentation av beslut och åtgärder samt i samarbetet över läns- och landsgränser. Inspektionsgruppen anser även att polismyndigheten borde utbilda fler personer i den speciella metod för eftersök, MSO, som polisen använder.

— Det är viktigt att lyfta fram att ingen kritik riktas mot den personal som jobbade på fältet under insatsen. Många, både poliser och frivilliga resurser, arbetade hårt och tålmodigt under en dryg vecka innan arbetet gick in i en ny fas. Bristerna ligger på ett annat plan, i ledning och styrning och dokumentation, säger Håkan Karlsson.

Utredningen ger även en rad förslag till polismyndigheten i Norrbotten och till Rikspolisstyrelsen (RPS). Ett av förslagen är att upprätta avtal med lämpliga resurser i det civila samhället som kan bidra vid räddningsinsatser inom området.

Förutom polisen deltog bland andra militär, hemvärn, fjällräddare och lokalbefolkningen i sökandet och sammanlagt lades cirka 2 100 mantimmar och 150 flygtimmar ned. Joey Ravn är ännu inte återfunnen. ● LB

Marinen rekryterade med Hemvärnet

Det var stort intresse när 31. Livgrenadjärbataljon tillsammans med Fjärde sjöstridsflottiljen besökte Norrköping.

Under lördagen den 20 april bjöds allmänheten till en öppen fartygsvisning ombord på HMS Ven och HMS Trossö från Fjärde Sjöstridsflottiljen samt möjlighet att känna och klämma på den utrustning som Hemvärnet använder sig av till vardags. Här fanns olika tunga vapen, fordon och hundekipage, något som uppskattades av framför allt de minsta som gärna klättrade upp på fordonen. Det var konstant kö till terrängbilarna och många ville passa på att få en bild med ett granatgevär eller prickskyttegevär.

Många förväntansfulla och glada besökare hade tagit sig ner till hamnen denna soliga dag. Det var i princip folk från hela Östergötland som hade tagit sig till Norrköping, bland annat från Finspång, Linköping, Söderköping och Mjölby. På plats fanns även representanter från Sjövärnskåren i Norrköping, något som resulterade i ett väldigt lyckat rekryteringsevent med över 1 400 besökare. ●

Leah Zepeda Jorsell/
Fjärde sjöstridsflottiljen

Av Therese Åkerstedt

Informationskrig i den digitala världen

En stor del av framtidens krig kommer att utkämpas digitalt. Vår granskning visar hur utsatt du är, både privat och i tjänsten, och hur du kan minska riskerna.

STOREBROR SER DIG är ett klassiskt uttryck som syftar på statens övervakning av medborgarna. Vår granskning visar att den mängd information olika myndigheter, inte minst Försvarsmakten, har om oss medborgare är omfattande och att insamlingen pågår från vaggan till graven. Men den bild som myndigheter har av dig är långt ifrån komplett.

Personlighet, intressen, sexuell läggning och socialt nätverk är något som bara dina vänner och familj känner till. Och numera även Google, Facebook och andra sociala medier som du väljer att använda. Faktum är att privata vinstdrivande företag förmodligen vet mer om dig än dina vänner och din familj. De vet förmodligen mer om dig än du vet att de vet.

DET GÅR INTE ATT förneka att internet och sociala medier är en del av vardagen. Att vara uppkopplad dygnet runt är inte ovanligt och att slänga mobilen eller kapa internetuppkopplingen löser inte problemen på längre sikt. Det stora problemet uppstår när dina digitala vanor blir ett hot mot din tjänst i hemvärnet. Därför är det viktigt att du som hemvärnssoldat är medveten om de risker som finns och hur du bemöter dem. Rätt använda är hemsidor, bloggar och sociala medier ett oöverträffat sätt att rekrytera och sprida kunskap om hemvärnet.

Men tänk på att allt du skriver, alla dokument, alla foton och filmer du lägger upp på internet finns tillgängliga. Allt som krävs för att få fram det är lite tid och kunskap. Fråga därför dig själv, vore det ok om informationen och bilderna publiceras på Aftonbladets framsida? Om inte, lägg inte ut det. Oavsett hur svåra lösenord och säkra servar du använder. Visa även samma hänsyn till information och foton som berör dina vänner och andra hemvärnssoldater.

ENLIGT MILITÄRA underrättelse- och säkerhetstjänsten, Must, är det förbjudet för hemvärnets personal att använda privata it-system och andra civila lösningar för tjänstebruk, om inte Försvarsmakten särskilt har godkänt en sådan lösning. De har gett några exempel på incidenter kopplade till hemvärnet:

- Skarp planläggning har genomförts på civila datorer och kommunicerats över civila e-postlösningar.
- Webbmail har använts för tjänstebruk.
- Information, som personallistor, har sparats på civila servrar.

Tänk på att uppgifter som kan omfattas av sekretess är information som rör personal, planläggning och skyddsobjekt/anläggningar. Dessutom kan annan information som inte är sekretessbelagd innebära säkerhetsproblem.

En betydande del av dagens krig utspelar sig i den digitala världen, vilket gör att man kan förlora slaget redan innan de första skotten är avlossade. ●

FOTO: ISTOCK

Smarta telefoner – stora risker

Du blir avlyssnad

Avlyssning: Trafiken går via basstationer, trådlösa nätverk, satellit, fast bredband och internet via flera olika nationella och internationella operatörer.
Råd: Var medveten om risken att bli avlyssnad. Det är möjligt att aktivera mikrofonen på distans utan att det märks, lämna mobiltelefonerna utanför viktiga möten eller ta ur batteriet.

Din telefon blir stulen

Förlust (stöld): Även om telefonen är låst eller avstängd går den att tömma på information.
Råd: Starkt lösenord, pinkod och telefonlås, fjärrlåsning och fjärradering, säkerhetskopiera ofta.

Dina bilder blir geotaggade

Geografisk positionering: Geotaggning innebär att geografisk information läggs till foton, webbplatser, SMS och inlägg på Facebook. Bilder tagna med smartphones geotaggas automatiskt om du inte går in och avaktiverar platstjänster. Det finns en rad applikationer där man taggar sin position för olika ändamål, andra kan även tagga dig. Allt detta etablerar mönster, var du bor, arbetar och dina vanor. Du riskerar att röja personal, verksamhet och anläggningar/skyddsobjekt.
Råd: Avaktivera gps-funktionen/geografisk positionering i mobilen under tjänstgöring. Stäng av trådlösa nätverk (WI-FI) eftersom positionen kan bestämmas via dem. Mobilens position är dock känd av mobiloperatören, noggrannheten varierar beroende på avstånd till master och om triangulering kan göras. Stäng av mobilen (ta ut batteriet) innan du åker till hemliga anläggningar.

Backupen blir hackad

Synkronisering: Informationen som sparas på internet i så kallde "moln" innebär att den kan röjas eller gå förlorad utan att mobiltelefonen har påverkats.
Råd: Synkronisera inte fler applikationer än nödvändigt, använd starka lösenord och olika lösenord för olika tjänster.

Telefonen blir kopierad

Manipulering: Det finns appar som kopierar allt och skickar det vidare, slår på mikrofonen via autosvar, filmar vad du gör, tömmer lösenordsminnet eller hämtar din nuvarande position.
Råd: Ge inte applikationer för mycket rättigheter, även legitima applikationer kan vara ompackade och preparerade. Lämna inte telefonen obevakad. Återställ telefonen till fabriksinställningar om den uppför sig konstigt. Stäng av bluetooth och trådlösa nätverk när du inte använder dem.

Råd för privat bruk:
Slå sönder mobilen när du slutar använda den, att radera innehållet räcker inte.

Lagringsmedier och USB-minnen kan användas för att sprida virus, trojaner och maskar. Att radera information är inte tillräckligt eftersom den kan återskapas. Att formatera om hårddisken är inte tillräckligt utan både hårddisken och minnet måste förstöras eller så kan man använda speciella program som skriver över all information så att den inte kan återskapas.

Installera antivirusprogram och brandväggar, vill du skydda innehållet i din dator så är inte lösenord tillräckligt utan du måste använda kryptering.

Av Therese Åkerstedt
Grafik Johan Jarnestad

Så kartläggs du – från vaggan till graven

Här sparas dina uppgifter.

DU FINNS: • Ultraljudsundersökning, den första bilden på dig tas. — *Landstinget*

DU FÖDS: • Fullständigt personnummer, adress, medborgarskap. — *Försäkringskassan, Skatteverket, folkbokföringen*

• Patient/sjukjournal upprättas med vikt, längd m m. — *Landstinget*

2 DAGAR GAMMAL: • Ett PKU-blodprov tas för att testa bland annat ämnesomsättningssjukdomar, totalt 24 stycken. — *Provet sparas i PKU-biobanken, där finns blodprov från nästan alla som fötts i Sverige sedan -75.*

• Barnets vårdnadshavare ska anmäla förnamn för barnet inom tre månader från barnets födelse. — *Skatteverket, folkbokföring*

• Dina föräldrar är inte gifta så faderskapet fastställs hos socialtjänstens familjerätt. Föräldrarna kan även anmäla att de vill ha gemensam vårdnad. — *Socialtjänsten*

• Personuppgifter om vårdnadshavare, (biologiska) föräldrar och barn. — *Skatteverket, folkbokföringen*

DU DÖPS: • Du blir medlem i Svenska kyrkan, barn över tolv år ska själva ge sitt samtycke. — *Svenska kyrkan*

DU BÖRJAR SE DISNEY-KLIPP PÅ YOU-TUBE: • Trafiken filtreras av FRA med hjälp av olika sökbegrepp: ord, språk, telefonnummer, IP-adresser m.m. — *FRA får bedriva signalspaning på all telefon/internettrafik som "passerar Sveriges gränser". Även Säpo och rikskriminalpolisen har rätt att ta del av spaningen.*

• Google analytics samlar in data om dina sökningar. — *Google*

• Din youtube-trafik sparas. — *Internetleverantör*

FAMILJEN ÅKER UTOM-LANDS: • Pass: foto, ögon- och hårfärg, längd, fingeravtryck (ej barn under sex år). — *Rikspolisstyrelsen. De kan lämna ut bild till polismyndighet, Ekobrottsmyndigheten, svensk ambassad/konsulat, Försvarsmakten, Kustbevakningen, Tullverket, Skatteverket och Kronofogdemyndigheten.*

DU BÖRJAR SKOLAN: • Betyg, gymnasieprogram. — *Kommunal skolförvaltning, statsarkiv*

DU FÅR EN MOBILTELEFON OCH LÄR DIG SKICKA SMS: • Telefonnummer. — *Försäkringskassan*

• Telefonnummer, vem du ringer, var du är, vad du skriver i sms. — *Telefonoperatör*

• All trafik "över Sveriges gränser" — *FRA*

• Telefonnummer kopplat till adress. — *hitta.se, eniro.se*

• Med enkel utrustning är det möjligt att avlyssna icke-krypterade mobiltelefonsamtal i gsm-nätet samt lokalisera telefonanvändaren. — *Alla som orkar*

DU LÄR DIG ANVÄNDA DATOR OCH GÖR EN INTERNETSÖKNING PÅ MARSVIN FÖR ETT SKOLPROJEKT: • Nästa gång du surfar finns det reklam för den lokala djuraffären på de sidor du besöker.

Google samlar in uppgifter om din dator, webbläsare, operativsystem och olika inställningar. Google samlar in data om sökningen samt var du är när du gör den.

Google analytics samlar in data från 75 till 92 procent av alla sajter du besöker enligt en undersökning av DN. De använder den informationen när de säljer annonsplatser.*

• Cookies: sparas på din dator för att förbättra sökningen. Men den gör även att man kan spåra hemsidor du besökt. — *Alla vars hemsidor du besöker.*

DU SKAFFAR G-MAIL: • Google anpassar reklam efter mejlens innehåll. Är du inloggad när du surfar så sparas dina sökningar tillsammans med information från din e-post liksom bifogade dokument. — *Google*

DU ANVÄNDER DOCS AND SPREADSHEETS I STÄLLET FÖR ATT KÖPA DYRA DATORPROGRAM: • Docs and Spreadsheets är nätbaserat ordbehandlings och dokumenthanteringsprogram som sparas på Googles servrar. Allt du skriver finns tillgängligt på nätet.

Google

DU ANVÄNDER MOBILEN TILL ATT SMS:A, RINGA, SURFA, FOTA OCH SOCIALA MEDIER: • Genom sms-trafik och kontakter får man reda på ditt sociala nätverk och du har fullt med "roliga" bilder från fester, resor och i värsta fall privata bilder på din respektive.

• Genom att kapa mobilen kan man avlyssna dig och sätta på kameran. Genom gps:n går det att följa dig överallt, dygnet runt. Du checkar dessutom in på olika ställen med jämna mellanrum. — *Mobiloperatören, kriminella etc.*

ALLT DU GÖR UPPKOPPLAT: • E-post, webbtrafik, chattar etc — *Internetleverantör, FRA*

DU KÖR TRIMMAD MOPED OCH POLISEN TAR DIG: — *Är du under 15 år meddelas socialtjänsten och du körs hem till dina föräldrar.*

DU FYLLER 15 ÅR: • Du blir straffmyndig.

DU BÖRJAR GYMNASIET: • Gymnasiebetyg/Gymnasieprogram — *Gymnasieskola, kommunal skolförvaltning*

DU SKAFFAR FACEBOOK-KONTO: • Social kartläggning, vänner, familj, hobbies, bakgrund, bilder, var du är och vad du gör. Genom "Livshändelser" kan man följa ditt arbete och utbildning, släkt och relationer, hem och bostad, hälsa och välbefinnande och resande. — *Facebook*

DET BLIR PROBLEM HEMMA: • Försörjningsstöd, missbruksvård, stöd till familj, familjehem och adoption. — *Socialtjänsten*

DU SKJUTSAR EN KAMRAT PÅ MOPEDEN OCH KÖR VÅRDSLÖST SÅ KAMRATEN SKADAS: — *Du förs in i misstankeregistret, får du en påföljd förs du in i belastningsregistret: Uppgifter tas bort 3 år efter beslut om inget åtal växts och du är under 18 år. Annars tas uppgifter bort tidigast 5 år efter beslut, vanligast 10 år och max 20 år.*

DU BLIR DÖMD: • I offentliga förundersökningen kan även utdrag ur kriminalregistret och annan information finnas med. — *Domstol, belastningsregistret*

DU SOMMARJOBBAR: • Tjänar du 18 612 kr eller mer måste du deklarera. — *Skatteverket*

DU SKAFFAR ETT BANKKONTO: • Lön, utgifter. — *Bank*

DU FÅR ETT BANKKORT/KREDITKORT: • Allt du gör kostar pengar, genom ditt bankkort kan man följa dig nästan dagligen och se dina intressen, resor, rörelsemönster och sociala vanor. — *Bank*

DU ANSÖKER OM GMU OCH BLIR SENARE ANSTÄLLD I FÖRSVARSMAKTEN ELLER GÅR MED I HEMVÄRNET: • Medicinska och psykologiska uppgifter som inhämtats i samband med urvalstester för olika uppdragsgivares räkning (Försvarsmakten, polisen m.fl.). — *Rekryteringsmyndigheten (fd Pliktverket)*

• Uppgifter om totalförsvarspliktigas mönstring och tjänstgöring inom totalförsvaret samt krigsplacering (medicinska och psykologiska uppgifter, tjänstgöringstid, befattning, utbildningsförband, färdigheter). — *Rekryteringsmyndigheten (fd Pliktverket) PRIO*

DU BÖRJAR HÖGSKOLA/UNIVERSITET: • Studieskuld, lästa ämnen, kurser, examen och betyg. — *CSN, Universitets- och högskolerådet (VHR)*

DU SKAFFAR EN TATUERING: • Du lägger till det under Livshändelser samt lägger upp ett foto. Nästa dag finns det annons för din lokala tatuerare på din facebooksida. — *Facebook*

DU FÖRFATTAR EN ARTIKEL, ETT KAPITEL ELLER EN BOK: • Alla som framställer tryckt material och audiovisuella medier som ska spridas i Sverige är skyldiga att leverera så kallade pliktexemplar. — *Kungl. biblioteket. Tryckt material i universitetsbiblioteken i Umeå, Uppsala, Stockholm, Linköping, Göteborg och Lund.*

DU KÄNNER DIG ENSAM: • Sexuella preferenser, intressen, personlighet. Du registrerar dig på en datingsajt eller besöker porrsajter. — *Datingsajten, porrsajterna, Internetleverantör, Google*

DU SKAFFAR ICA-KORT: • Matvanor, hälsa, hygien. Du får specialdesignade rabatter efter ditt köpmönster. — *ICA*

DU SKAFFAR MEDLEMSKORT FÖR ATT FÅ RABATTER OCH ERBJUDANDEN: • Vad gillar du? Ju mer man vet om dig desto lättare är det att sälja saker till dig. — *Privata företag*

DU SÖKER JOBB:

• Din personlighet: Ansökningsbrev, många företag har börjat med personlighetstester och under anställningsintervjun ställs privata frågor. — *Arbetsgivare, även potentiella*

• Utbildning, erfarenhet: Du fyller i ditt CV och bifogar ansökningar samt lägger upp det på en rekryteringsportal. — *Arbetsgivare, rekryteringsföretag*

• Arbetskamrater och affärskontakter. — *Linkedin*

DIN DATOR/MOBIL DRABBAS AV EN TROJAN: • Din dator används i en överbelastningsattack mot estländska myndigheter. — *Kriminella/hackers, utländska myndigheter*

DU FÅR NÅGON FORM AV BIDRAG: • T ex bostadsbidrag, barnbidrag eller bidragsförskott. — *Försäkringskassan*

DU HYR EN BOSTAD:

• Du måste förmodligen lämna inkomstuppgifter. Bilder på porten och omgivningarna. — *Privat uthyrare, bostadsbolag ,eniro.se/hitta.se*

DU BÖRJAR JOBBA: • Inkomst, taxerad och sjukpenninggrundande inkomst. — *Försäkringskassan*

DU BLIR SAMBO: • Civilstånd

Skatteverket

DU FÅR EN GAMMAL TV AV MAMMA: • Alla hushåll/företag som äger, hyr eller lånar en tv-mottagare ska betala radio- och tv-avgift. — *Radiotjänst*

DU ÄR UTE OCH GÅR, HÄLSAR PÅ EN KOMPIS

OCH BERÄTTAR OM DIN NYA SAMBO:

• Du blir fotograferad av google maps för "gatubilder". — *Google*

• En bloggare fotar din "coola" jacka. — *Bloggens läsare*

• Din kompis skriver om din nya sambo på facebook och grattar. — *Alla din kompis närmaste 400 vänner samt deras vänner*

DIN FD LÄSER OM ATT DU BLIVIT SAMBO OCH LÄGGER UPP EN SEXFILM MED DIG SOM HEN TAGIT I SMYG. HEN LÄGGER UPP DEN PÅ YOUTUBE OCH MEJLAR DEN TILL DINA ARBETSGIVARE OCH KOMPISAR:

• Det är i regel inte olagligt att fotografera eller filma i smyg. Däremot kan det vara en kränkning av den personliga integriteten och därmed olagligt, det avgörs från fall till fall.

DU "BLIR" BISEXUELL: • En av dina vänner har skapat en grupp för bisexuella på facebook, hen lägger till dig och alla dina vänner får ett meddelande att du gått med. Vare sig det är rätt eller fel är du "outad", utan att du kan göra något åt det.

DU MISSAR ATT BETALA EN RÄKNING: • Skulder, belopp, enskilda mål, obetalda böter, obetald vägtrafikskatt, försatt i konkurs, kvarstad, betalningssäkring, utmätning i lön, handräckning, annan utmätning, fordringsägare och näringsförbud.

Kronofogdemyndigheten

DIN PAPPA FÅR EN BLODPROPP, DU GÖR EN DNA-ANALYS FÖR ATT SE OM DU LIGGER I RISKZONEN: • Genom DNA-tester kan man bland annat se allt från ökad risk för att få blodpropp, cancer eller diabetes, släktskap, anlag för skallighet och muskler för snabba idrotter. — *Privata företag*

DU FÅR EN KÖNSSJUKDOM UTOMLANDS, SAMBON GÖR SLUT OCH DU BLIR DEPRIMERAD. DU SÖKER INFORMATION PÅ NÄTET:

• Psykiska besvär, sexuella sjukdomar eller dödlig sjukdom? — *Sjukvårdsupplysningen 1177 använder google analytics, är du inloggad på g-mail kopplas sökningen till din mejl. Din internetleverantör. Ändra som spårar din trafik.*

DU RYCKER UPP DIG OCH BÖRJAR TRÄNA: • Hur ofta du tränar och vad. Vad du tränar, hur långt, snabbt, var, puls etc

Gymkedjan du har kort hos. Träningsappen loggar allt och lägger upp det på träningssajten.

DU ENGAGERAR DIG POLITISKT OCH BLIR INVALD I EN POLITISK FÖRSAMLING, DU BÖRJAR BLOGGA POLITISKT: • Politisk åsikt, resevanor, arbete — *Valmyndigheten, alla, google analytics.*

DU TVINGAS AVGÅ:

• Tatueringen du gjorde betyder visst inte lycka och välgång utan högerextrema slagord. Din motståndare har hittat bilden på facebook (trots att du tagit bort den) och skickat till pressen. Medierna får dessutom nys om mopedolyckan och pratar med din kamrat som fortfarande har men och är bitter. — *Sociala medier, tidningar, bloggar*

DU KÖPER ETT HUS: • Ägare, föregående ägare, taxeringsvärde, boyta...

...biyta, byggår, typ av fastighet, lagfart, tomträtt, inteckning, utmätning, eventuell ombildning till bostadsrätt med mera. — *Lantmäteriet*

DU SKAFFAR BIL: • I bilregistret finns uppgifter om de tre senaste ägarna. Äldre uppgifter finns men måste sökas manuellt. — *Transportstyrelsen*

DU SKAFFAR BÅT: • Båt över 5 meter, för fritidsbåtar är registrering frivillig. — *Transportstyrelsen, fartygsregistret*

DU BÖRJAR FLYGA: • Alla som har eller har haft flygcertifikat och vilken typ av certifikat. Ägare av flygplan, flygplanstyp, var planet är registrerat, var flygplanet finns. — *Transportstyrelsen*

DU GÅR TILL SJUKHUS OCH LÄMNAR CELL-, BLOD- ELLER VÄVNADSPROVER (BIOPSIER): • Om du inte vill att proverna ska sparas kasseras de efter analys, annars sparas de i en biobank. — *Personuppgifter som hör till provet skrivs ner i patientjournalen och i särskilda register över proven.*

DU UTSÄTTS FÖR EN RIKTAD ATTACK: • Allt på internet - sociala nätverk, vilka sidor du besöker, kontakter och mejl kartläggs. Din identitet och ditt kreditkortsnummer stjäls. Dina kompisar får riktad reklam, spamlänkar eller luras till sajter som infekterar med trojaner. Du blir avsändare för nya attacker. — *Kriminella*

DU VILL GIFTA DIG: • Ni måste ansöka om hindersprövning. — *Skatteverket*

DU GIFTER DIG/SKILJER DIG: • Äktenskapsskillnad, äktenskapsförord, gåva mellan makar, bodelningshandling, anmälan om bodelning. — *Skatteverket, Äktenskapsregistret*

DU BÖRJAR KLÄTTRA I KARRIÄREN: • Styrelseuppdrag, enskild firma, kommanditbolag och handelsbolag. — *Bolagsverket*

• Är du anställd i offentlig sektor finns en personakt som är offentlig och som kan begäras ut. — *Kommun, landsting etc*

DU BESTÄMMER DIG FÖR ATT GÅ NER I ARBETSTID ELLER PENSIONERA DIG: • Pension, hel - och delpension. — *Försäkringskassan*

DU DÖR: • Boupptecknin: civilstånd, äktenskapsförord, tillgångar, skulder, uppgifter om anhöriga och arvingar, testamente. — *Skatteverket*

DU BEGRAVS: • Alla som är folkbokförda i Sverige, har rätt till en avgiftsfri gravplats i 25 år. — *Kyrkogårdsförvaltningens gravregister.*

• Din journal lämnas ut för forskningsändamål, för journaler äldre än 70 år finns ingen sekretess. — *Landstingsarkivet*

”Att skicka ett mejl är som att skicka ett vykort”

ADOLF SLAMA, it-säkerhetsspecialist på Datainspektionen.

— När någon tjänst är gratis, och inte erbjuds av en välgörenhetsorganisation, bör du fundera på vad den som erbjuder tjänsten tjänar pengar på. I många fall tjänar företagen pengar på att sälja vidare uppgifterna du har lämnat till dem. De uppgifter du lämnar, till exempel i Facebook, om var du bor, förhållanden, vänner och intressen kan de sälja för riktad reklam.

— Problemet och riskerna med detta är att du inte vet var uppgifterna hamnar och i vilket sammanhang de används. Det kan röra sig om partybilder som en potentiell arbetsgivare ser eller åsikter som du inte står för några år senare.

Att använda webbmejl är inte så privat som många tror.

— Att skicka ett mejl är som att skicka ett vykort, du vet inte vilka som läser det och det kan kopieras på vägen. Använder du webbmail som g-mail och hotmail har Google och Microsoft möjlighet att läsa alla mejl och veta mer om dig än dina vänner och din mamma. Ingen vet hur mycket de går in i mejlen och läser. Skriver du exempelvis ordet Italien i ett mejl så kan du få reklam för resor.

Vet användarna om det här?

— Jag tror inte det, många tar sig inte den tid som krävs för att läsa igenom villkoren i avtalet. Dessutom kan villkoren vara luddiga. Vi på Datainspektionen försöker få företagen att respektera den personliga integriteten. Företagen vill ha så mycket uppgifter om dig som möjligt, vi vill att de har så lite som möjligt. Du ska dessutom veta vad dina uppgifter används till och företagen ska begära ett nytt samtycke om de vill använda uppgifterna för andra ändamål än de ursprungligt överenskomna.

Har du några råd?

— Fundera på vad du skriver på sociala medier eller i mejl. Vill man ha en privat konversation om känsliga saker är det fysiskt brev som gäller, posthemligheten i Sverige är väldigt stark och innebär att det är brottsligt att läsa post innan mottagaren fått det. ●

”Det man gör digitalt är aldrig privat”

AGNETA SYRÉN, kriminolog och författare till bland annat ”På minerad mark: en handbok om stalkning”:

— Sverige är ett extremt öppet land, bland annat beroende på offentlighetsprincipen. Uppgifter om svenskar finns lagrade i system, där informationen är tillgänglig för den som efterfrågar den. Om du har ett ovanligt efternamn kan du vara lätt att kartlägga.

I SVERIGE BLIR MER än hundratusen människor utsatta för någon form av förföljelse på nätet varje år. Agneta Syrén uppskattar att siffran är närmare tvåhundratusen eftersom många inte anmäler det:

— En stor del av förföljelserna börjar via nätet, det är en större risk att du träffar på en ”stalker” på nätet än i verkliga livet, då allt fler kontakter i dag skapas i cybervärlden. I den digitala världen vet du aldrig vem som är på den andra sidan, det kan vara någon annan än den man uppger. ●

Tre tips:

- **Var naturligt misstänksam.**
- **Fråga dig varför personen vill bli vän med dig.**
- **Lämna inte ut personliga detaljuppgifter, var exempelvis försiktig med telefonnummer och privat mejl-adress.**

FOTO: JOHAN LUNDAHL/COMBAT CAMERA/FÖRSVARSMAKTEN

Vad säger Försvarsmakten?

”**FÖRSVARSMAKTEN** finns på internet i ett antal kanaler av flera skäl. Omvärldens krav och normen som med tiden etablerats gör att en närvaro för en stor myndighet anses självklar. Att vi även som en stor myndighet har krav på oss styrs av olika regelverk, vi måste alltså ha en grundinformation på internet.

Eftersom Försvarsmakten dessutom har identifierat ett antal målgrupper, vars behov bäst tillgodoses på internet, har ambitionen inom ett antal områden satts på en högre nivå. Ett sådant område är till exempel rekryteringen av blivande gruppbefäl, soldater och sjömän, en målgrupp som lättast nås digitalt. Informationen till de blivande medarbetarna i form av öppen och ärlig information om myndighetens verksamhet, i kombination med personliga berättelser från insidan, uppfyller även en annan målgrupps behov, media. Även allmänheten visar sig uppskatta öppen och ärlig kommunikation i de användarundersökningar som genomförts. Öppenhet är utöver mediernas behov ett ledord inom Försvarsmakten.

Räknar man bara de tre stora officiella kanalerna: forsvarsmakten.se, rekrytering.forsvarsmakten.se och blogg.forsvarsmakten.se ser vi att det brukar röra sig om ungefär en miljon besök per månad. Utöver dessa finns myndigheten även i en stor mängd sociala medier som Facebook, Twitter, Instagram, Google+ och Youtube. Hur framgångsrika vi är i dessa kanaler räknas på lite olika sätt, men klart är att vi till exempel är topp tre på Facebook bland svenska myndigheter.”

Niklas Englund, chef digitala medier

Om att bemöta medier:

- **I grunden gäller meddelarfrihet för medarbetare i Försvarsmakten i kontakter med medier, förutom i ärenden som kan omfattas av försvarssekretess. Det betyder att alla medarbetare har rätt att ha kontakt med medier och uttala sig som befattningshavare och individ. Informationsdirektören eller av honom utsedd talesperson är den enda som kan uttala sig i myndighetens namn.**
- **Hänvisa gärna till chef eller informationsstaben vid osäkerhet och uttala dig bara om sådant som du känner till.**

Att tänka på som skribent:

Det finns två huvudsakliga sorters texter i Försvarsmaktens digitala närvaro:

- **Den klassiska officiella myndighetstexten som är saklig och har en hög språklig nivå, det vill säga uppfyller fastställda skrivregler, både Försvarsmaktens egna och andras.**
- **Den personliga texten, oftast med en namngiven person som avsändare/skribent, som berättar sin historia, fritt och ocensurerat, men inom fastställda ramar. Dessa texter hittas till exempel på bloggportalen, men kan**

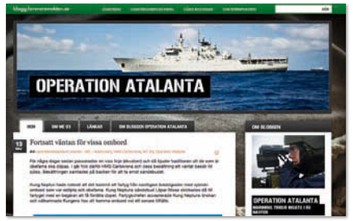

undantagsvis även hamna som nyhetstexter på myndighetswebbplatsen eller på Facebook.

- **Skrivreglerna kan man hitta på forsvarsmakten.se, under ”Om webbplatsen”.**

Av Therese Åkerstedt

Skönlitterär debattör

Han driver en av Sveriges största bloggar. Nu har Lars Wilderäng skrivit en uppföljare till sin bok Midvintermörker, ett skönlitterärt inlägg i den försvarspolitiska debatten.

Varför började du blogga?

– Jag har skrivit mycket på forum och när jag var föräldraledig startade jag bloggen Cornucopia?, den gick direkt upp på topplistorna. Många som läst mig på forum följde mig.

Varför tror du att försvarsbloggar blivit så populära?

– Medierna och makthavarna vill ofta förmedla en viss bild av läget. När det inte stämmer med vad folk uppfattar som verkligheten så läser man bloggar i stället. Bloggarna är nödvändiga för att få en balansering av debatten, inom försvarsdebatten är de väldigt tongivande.

Tycker du att det är ett problem att många försvarsbloggare är anonyma?

– Jag har fått fler läsare sedan jag slutade vara anonym. Det vore bra om bloggaren Wisemans Wisdoms kunde sitta i tv, det skulle bli en enorm spridning av budskapet. Det är olyckligt att de inte kan vara publika, men jag förstår att det kan få konsekvenser för deras karriär om de jobbar på en myndighet, även om de inte får utsättas för repressalier.

Varför valde du att skriva den första boken om vårt nationella försvar?

– Det fanns ett sug och det är kul att skriva om. Det skrivs så lite i den genren i Sverige och det ligger i tiden. Även om Försvarsmakten haft nedläggningar så har det blivit ett nytt fokus, i och med yrkesförsvaret har det blivit viss dramatik och nytt intresse.

– I den nya boken Midsommargryning är jag mycket mer positiv till den svenska försvarsmakten. Vad den skulle kunna vara kapabel till om man hade personal, utrustning och övningstid.

Några anklagar dig för att sprida ”Rysslandsskräck”?

– De blandar fiktion med verkligheten. Det säger mer om dem som uttalar sig än om mig, jag försöker utrycka mig relativt neutralt i boken. Men omvärlden kan förändras väldigt fort, det kan inte vår beredskap.

Vad tycker du om yrkesförsvaret?

– Man ser mer och mer att man inte får ihop det. Nu bygger det fortfarande på värnplikten och med tiden blir det allt färre intressenter, och det håller inte ekonomiskt. Sedan kanske det är en lagom storlek. Men då kan det inte bara vara en pappersprodukt. Motståndet mot skjutfälten, fast man nu övar på lägre nivåer, visar att folkförankringen är på väg bort.

– I boken problematiserar jag vad yrkesförsvaret kan innebära, jag försöker att inte utmåla saker i svart eller vitt. Det är upp till läsaren att göra tolkningar.

Vad anser du om hemvärnet?

– Ni har en någorlunda fungerande organisation, typ lätt infanteri. Jag tror inte folk inser att hemvärnet är så mycket mindre i dag än tidigare. Händer något som Gudrun igen så har man inte lika mycket personal, det gäller inte bara Försvarsmakten utan även civila myndigheter. Vi kommer att drabbas av civila kriser och vi har inte resurser för det.

– Inom några år kommer man inte att ha kvar kompetensen att utbilda värnpliktiga, då måste man uppfinna hjulet igen. Allt som krävs för att avskaffa något är en underskrift. Att återuppbygga är ett enormt projekt. Vi står inför stora omvärldsförändringar och vi har avskaffat brandkåren.

Du skriver på bloggen om ”den långa krisen”?

– De flesta upplever den som ekonomisk, men vi vet inte vilka spänningar som kommer att uppstå. Vi kommer inte att kunna leva kvar i bubblan att allt är bra. Totalförsvaret behöver återupprättas, vi behöver ett bättre skalskydd och öva i större enheter. Enskilda delar av Sverige kan brukas mot vår vilja och vi kan ha gränsincidenter till havs eller i luften. Hade vi ett trovärdigt skalskydd skulle Sverige inte hotas. ●

VETA MER OM NÅGON?
Maila intervjutips till red@tidningen hemvarnet.se

Namn: **Lars Wilderäng**
Yrke: **Författare, bloggare, egenföretagare.**

”I den nya boken Midsommargryning är jag mycket mer positiv till den svenska försvarsmakten, vad den skulle kunna vara kapabel till om man hade personal, utrustning och övningstid.

Lars Wilderäng

Av Lisa Björk

EMERENTIA 13

Göteborg kraftsamlar när 800 hemvärnssoldater övar tillsammans med myndigheter och det civila näringslivet.

G

Göteborg. Här ligger Nordens största hamn. Om den är hotad, hur ska man agera då? Under en vecka i april genomfördes Emerentia 13, en samverkansövning med avsikt att fokusera på Göteborgs hamn med farleder och landförbindelser. Ungefär 800 hemvärnssoldater övade tillsammans med flera civila aktörer som polis, länsstyrelsen, Göteborgs hamn och räddningstjänsten.

09 : 19

Hjuviks marina insatskompani gör sig redo för att skjuta skarpt.

12 : 08

Piloten Karl-Johan Kritz, flyger över området där misstänkt fientilig aktivitet rapporterats.

Med olika transportbåtar förflyttar sig skärgårdsbataljonens personal i området.

07 : 40

15 : 06

Ingegerd Hermond, stabschef i Göta underrättelsekompani, har tjänstgjort i hemvärnet i 43 år.

20 : 20

Underrättelsesoldaterna maskerar sig och sätter sig sedan ner för att förbereda sig mentalt inför natten.

14 : 43

I oljehamnen omhändertar man två personer som försökt ta sig in på området.

TORSDAG 17.50 GÖTEBORGS GARNISON

Nästan hela Göta underrättelsekompaniet står uppställda i sporthallen, endast flygtroppen saknas. De har redan hunnit lämnat stan för att gruppera i Borås som är deras utgångspunkt under övningen. Kompanichefen har samlat resterande soldater för att peppa dem och önska dem lycka till innan de sprids för vinden. Övningen Emerentia handlar om samverkan och samband, vilket även är ledorden för ett underrättelsekompani.

– Utan samband kan vi vara på grillplatsen i stället. Ni vet att det är det viktigaste för att kunna verka, påpekar kompanichefen Anders Lidberg.

Lite senare i kväll går båten som ska ta tredje pluton ut till Göteborgs södra skärgård där de ska landstiga på tre kobbar eller skär. Under helgen ska de bedriva fast spaning från olika observationsplatser i skärgården. Imorgon bitti ska första pluton skickas ut på en större och bebyggd ö i närheten. Det som skiljer plutonerna åt är att tredje pluton är sprillans ny och endast består av soldater som gjort värnplikten som fallskärmsjägare. För många av dem är detta dessutom deras allra första KFÖ.

– Det är ju lite spridning i åldrarna i plutonen, det är två patruller med gubbar och en med unga fräscha killar, menar Mattias Bergström som hör till den senare kategorin.

Han skrattar högt åt det han just sagt och fortsätter;

– Så nu måste vi i den unga gruppen leverera och dessutom är det första övningen i Göteborg, så det är lite prestige i det hela.

Tredje pluton packar om sina väskor efter att ha fått en briefing om läget. De har fått ut större ryggsäckar för att kunna få med allt de behöver. Det gemensamma byggmaterialet har de redan förberett, målad säckväv, sprayfärg, maskeringsnät och plaströr. Plutonen har även blivit tilldelad en bunt med bilder på båtar som de ska spana särskilt efter. Grupperna går igenom vad de ska göra, vem som ska göra vad och hur det ska göras.

– Har alla kartor? Hur är det med gruppmaterialet, vet vi var vi har alla grejer?

Ute börjar det regna. Önskemålet om en stjärnklar himmel kommer inte att slå in. Mörkret sänker sig och soldaterna plockar fram maskeringsfärgen och börjar måla sig i ansiktet. De skrattar högt och drar gamla lumpenhistorier för varandra under tiden. Historierna fortsätter antagligen under hela helgen. De har just börjat lära känna varandra och det verkar som att de är på god väg att bli ett tight lag.

– De kommer givetvis inte att hitta oss, försäkrar Tony Land, gruppchef för andra grupp och syftar på deras fenomenala maskering, ett riktig krigarkamouflage.

När alla är klara lokaliserar man lastbilen och föraren för materialtransport till hamnen. Strax därefter glider en militär transportbåt (populärt kallad 200-båt) nästan ljudlöst in i hamnen med personal från Skärgårdsbataljonen som ska ta dem ut till södra skärgården. Materielen lastsäkras uppe på båten och soldaterna kryper ner i underhytten. När vi lämnar hamnen släcks lamporna. Endast en liten röd lampa ger ljus så man kan se sin granne. Inget onödigt ljus får läcka upp till förarbrunnen.

Alexander Sundin passar på att äta lite köttgryta med kantarell innan de kommer fram. Många blundar och passar på att sova lite under tiden. Den första gruppen försöker landstiga på sin förutbestämda kobbe. I sydöst ser man små färgglada lampor lysa från Göteborgs hamn. Landstigningen går dåligt. Vågorna slår högt, regnet piskar så stenarna är farligt hala och det är dessutom brant.

> ”De kommer givetvis inte att hitta oss.”

Den ställföreträdande kompanichefen Ian Birch framhäver att de är fallskärmsjägare, detta är ingen match för dem. Trots att flertalet av soldaterna är medelålders och inte har övat på många år så är han fullt övertygad om att de kommer att klara helgen. Båten kör runt några varv och försöker hitta en lämplig landningsplats, efter en lång stund lyckas de till slut få mannarna i land med allt materiel. Nu ska de bara bygga en liten 0-plats i mörkret och spana efter båtar med gul flagga.

FREDAG 10.30 BORÅS

Ett fyrsitsigt flygplan startar från Borås med sikte mot Göteborgs södra skärgård för lite spaningsflygning. Flygtroppen tittar vanligtvis efter sådant som är utanför normalläget, till exempel grodmän, ett antal båtar som lägger ut samtidigt, eller grönklädda människor ute på obebodda steniga öar. Det gäller ha koll på vad som egentligen är normalläget och det vet ➔

Det är mörkt och regnigt när underrättelseplutonen lastar båten som ska ta ut dem i den södraskärgården.

de ungefär efter alla andra flygövningar de haft i området tidigare.

Vi flyger över skärgården för att spana efter soldater. Även om vi vet vilka kobbar vi landsatte soldaterna på i går kväll ser vi dem inte, även om vi är nere på låg höjd och försöker skrämma dem ur deras bon. De verkar ha is i magen och bra maskering.

14.40 SÄVE DEPÅ

Stabschefen Ingegerd Hermond sitter på det upphöjda podiet längst bort i rummet. Det surrar i luften från stabspersonalen som pratar med varandra, i telefon eller i radio. Under den här övningen är hon dessutom flygsamverkansbefäl eftersom ingen personal fanns för den befattningen.

– Det blir mycket, naturligtvis, men efter uppstartsskeendet blir det lite lugnare, menar hon till synes helt kolugn.

Hon har vanan inne efter 43 år i hemvärnet. Sista dagen på övningen fyller hon dock 70 år och då väntar tårta, men även avsked från hemvärnet.

> ”Vi har en ökad hotbild över inloppet till Göteborg och vill ha ett plan för ytövervakning över Känsö. När tror du att ni kan vara där?”

– Det känns vemodigt, säger hon samtidigt som telefonen ringer.

Hon lyser upp och svarar. Efter ett kort och snabbt samtal lyfter hon luren igen.

– Vi har en ökad hotbild över inloppet till Göteborg och vill ha ett plan för ytövervakning över Känsö. När tror du att ni kan vara där?

Hon lägger på och ler.

– Det här är jättekul. Jag hoppas på att få veteranstatus så man kan få fortsätta.

Underrättelseassistent Sari Harri sitter bredvid.

– Tidigare var jag med i insats, men jag tycker det är roligare med helhetsbilden, som man får i den här befattningen, än att vara ute i fält. Jag jobbar som optikerassistent i det civila och jag tycker det är skönt och kul att komma ut och göra något annorlunda och spännande samtidigt som man utvecklar sig själv. Här lär man sig hantera stress och lite sömn vilket blir en personlig utveckling du inte kan få någon annanstans. Man är ju helt färdig när man kommer hem, men det är det värt.

LÖRDAG 9.12 GÖTEBORGS SÖDRA SKÄRGÅRD

Delar av södra skärgården är avspärrade för allmänheten. Röda flaggor vajar i vinden både på öar och på båtar som ligger ankrade i närheten för att markera det. På Känsö befinner sig staben till Skärgårdsbataljonen som styr över tre kompanier, varav ett båtkompani.

Personalbefälet Magnus Berglund lovordar möjligheten att få öva i skärgårdsmiljö.

– Jag sökte särskilt hit, det är kul att komma ut i skärgården. Man vill ju aldrig gå hem när man ligger uppe på berget och spanar när solen går ner. Det är fantastiskt!

Han gör allt för att visa upp de fina sidorna av skärgården. Det är inte svårt med det fantastiska vädret denna förmiddag. Två stridsbåtar kör sakta förbi i det glittrande vattnet och strax därefter flyger ett spaningsflyg över oss, inte bara en gång, utan flera. Undrar om de sett något onormalt?

10.20 LILLA RÄVHOLMEN

Pang, pang, pang. Det skvätter i vattnet hundra meter nedanför. Bakom stenblocken kommer en radda med soldater springande, samtliga med hjälm och kroppsskydd och samtliga med svetten rinnande i pannan. Hjuviks insatskompani har landstigit på ön som nästan bara består av sten och en och annan gräsplätt. De har fått order om att ta halvön och säkerheten med skyddsutrustning är extra viktig då rikoschettrisken är stor.

Kompaniet upptäcker fienden och bekämpar dem i flera olika omgångar, självklart med bravur. Att skjuta ut i vattnet och ha en utsikt över havet är få förunnat.

Tyvärr blir de beskjutna av indirekt eld och får dra sig ur. Övningen fortsätter dock både här och i andra delar av Göteborg. ●

Fakta Emerentia 13

Under Emerentia 13 deltar eller stödjer flera krishanteringsaktörer från det civila samhället övningen, som till exempel Säpo, länsstyrelsen, polisen, Västra Götalandsregionen, Sjöfartsverket, Kustbevakningen, Trafikverket, Tullen, Swedavia, Svenska kraftnät, Vattenfall, Göteborgsregionens kommunalförbund, Göteborgs stad, Borås stad, Göteborgs hamn, Göteborg Energi, Göteborg Vatten, Räddningstjänsten i Storgöteborg, Securitas och G4S.

Från Försvarsmakten deltar cirka 800 soldater ur 41:a och 43:e hemvärnsbataljonerna plus 132:a säkerhetskompani sjö och 17:e bevakningsbåtskompaniet. Försvarsmedicincentrums insatsledningsstab leder Försvarsmaktens förband.

Övningens namn kommer från Emerentia Krakow som tog över försvaret av Gullbergs fäste (numera Skansen Lejonet) efter att hennes man allvarligt skadats under ett danska invasionsförsök 1612. Det är hennes förtjänst att dansken aldrig erövrade Göteborg.

Delar av Hjuviks marina insatskompani tar en välförtjänt paus efter en svettig strid.

FLER BILDER PÅ SAJTEN
www.tidningenhemvarnet.se

Av Lisa Björk

Finsk sisu

I sommar återupptas hemvärnets patrulltävling på HvSS. Vi besökte den finska militära vinterpatrulltävlingen Acticmil i Sodankylä, 15 mil norr om Rovaniemi.

Den internationella tävlingen lockade cirka 150 deltagare i 30 lag, tre av dem från svenska hemvärnet, resten från Norge, Tyskland, Estland, Italien och självklart Finland.

Under två dagar skidade deltagarna på finska vita blixten drygt fyra mil runt Jägarbrigadens övningsfält.

Tävlingsmomenten var bland annat skytte (pistol och prickskytte), avståndsbedömning, målbedömning, orientering, vapenihopsättning, Första hjälpen, knivkastning, lassokastning och tillverkning och kastning av molotovcocktails.

Nästa tävling går av stapeln 2016. ▶

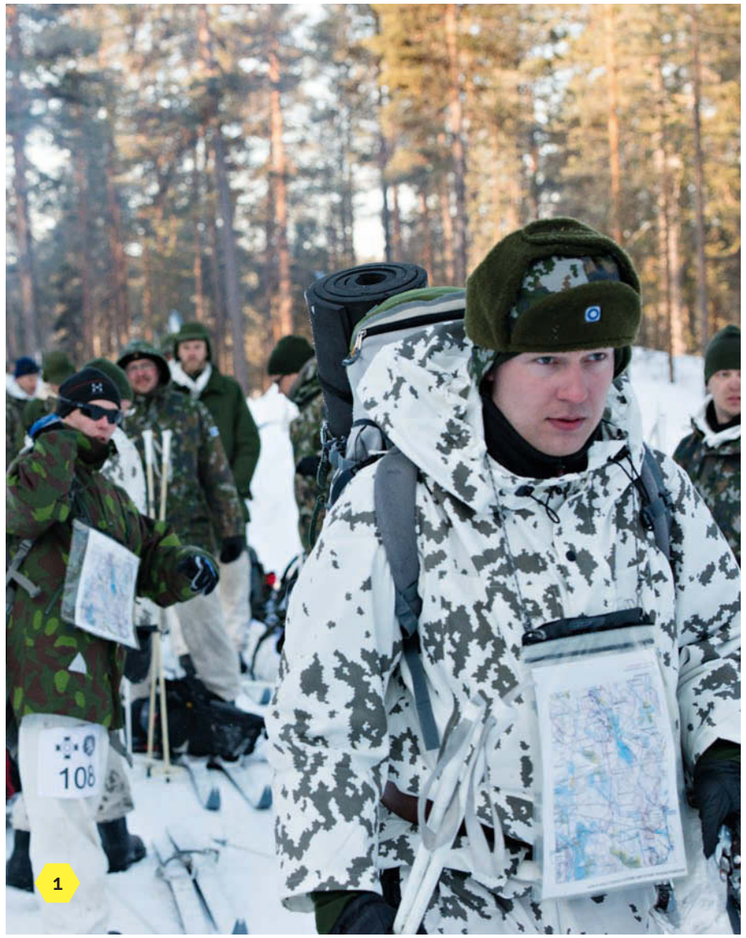

1. Under andra dagens morgon bildas långa köer vid stationerna. Momenten tar längre tid än beräknat.

2. – Det känns som att de använt fantasin mycket. Den finska kulturen och Finlands historia kommer fram mycket i tävlingen och i momente. Det är mycket bra, menar Mattias Ridbäck, Team 1 från Norrbottens gruppen.

3. På montera-ihop-vapen-stationen ska man ska sätta ihop så många vapen som möjligt med de delar som finns. Antalet vapen och saknade delar är okänt för deltagarna. Vapen som finns: pumphagelgevär, lätt kulsprutegevär och prickskyttegevär.

4. Det svenska laget från Lapplands jägargruppen åker vidare efter att ha räddat en person som fallit i en vak. Laget slutar på 12:e plats.

5. – Vi grillar två kilo av den finaste oxfilén man kan få tag på i Finland. Vi har släpat på den hela dagen så det ska bli riktigt gott att äta nu. Vi har med oss 500 gram per person, det är vår standardvikt, säger deltagarna i det finska laget Partio.

6. Ett av de första momenten är att tillverka Molotovcoctails och slänga på fienden, en container med galler. Spricker flaskan och det börjar brinna har laget lyckats.

Av Therese Åkerstedt

Osynlig fiende

Kemiska stridsmedel, industriutsläpp, radioaktiv strålning och sjukdomsalstrande mikroorganismer är minst lika dödliga som konventionella vapen, men betydligt svårare att upptäcka och bekämpa. Soldaterna i våra fyra CBRN-plutoner möter inte alltid en fiende av kött och blod.

Vi befinner oss på Totalförsvarets skyddscentrum, SkyddC, i Umeå där hemvärnets fyra CBRN-plutoner samlats för en gemensam övning. Plutonerna är i vanliga fall stationerade i Umeå, Stockholm, Göteborg och Skåne men har alla samlats här för att få sin specialistutbildning. I dag ska personalen genomgå olika utbildningar beroende på befattning. I plutonerna ingår en chefsgrupp, två rekognoscerings-grupper och en saneringsgrupp.

Rekognosceringsgruppernas uppgift är att undersöka om det finns några farliga ämnen, och en av deras stationer är vägdetektering. Eftersom de övar instrumenthantering har de inte på sig full utrustning. Men alla går omkring med en blå bricka som mäter strålningen för att kontrollera de strålningsdoser soldaterna får under övningen, eftersom man kommer att öva med skarp strålningsmaterial i morgon.

SOLDATERNA KALLAS DIM-soldaterna, vilket står för Chemical-Detection Identification Monitoring. De rör sig långsamt eftersom instrumenten tar tre till fem sekunder på sig att analysera och rapportera. I uppgiften ingår även att hitta vätskebeläggning och i så fall ta prov. För Michael Lindell, rekognosceringssoldat från Södertörnsgruppen, är det första övningen.

– Jag muckade från GMU:n i Karlskrona för tre veckor sedan och hämtade direkt ut hemvärnsutrustningen, det är jättebra att det gick så fort. Jag pratade med mina befäl på GMU:n eftersom jag inte ville bli sjöman men ändå vara kvar i Försvarsmakten. Jag ska plugga molekylärbiologi och förhoppningsvis toxikologi och vill helst bli specialistofficer och eventuellt ta anställning här på SkyddC. På nästa station ska de rekognosera ett område där man misstänkt att någon provsprängt en granat med kemiska stridsmedel. Innan undersökningen börjar fastställer man var linjen mellan ”clean side” och ”dirty side” går. Alla som gått över linjen räknas som kontaminerade och måste saneras innan de går ut.

Två DIM-soldater går sakta efter varandra in i området med ett LCD-instrument och detekteringsinstrumentet AP2CE, följt av en gruppchef med penna och anteckningsblock. Plötsligt hörs ett pip. Instrumentet har gett utslag. En av DIM-soldaterna tar fram testutrustningen för att bekräfta med strykprov. De hittar två platser där det finns farliga ämnen.

– Det är svårt att hålla en rak linje och det är lätt att gå för fort, säger Fredrik Elm som är DIM-soldat.

– Ja, och det är viktigt att man håller koll på var man gått, säger ställföreträdande gruppchefen Emeli Fransson när de utvärderar momentet.

De får rådet att titta mer på sidorna och att kontrollera terrängen innan de går in, så de ser vilka punkter som verkar intressanta.

REKOGNOSCERINGSGRUPPEN från Västerbottensgruppen har fått i uppgift att genomsöka en byggnad.

– Ta det lugnt och håll ögonen öppna, säger gruppchefen som stannar utanför och leder arbetet.

De kommer in i en skum lokal som ser ut som någon form av labb. De tre soldaterna rör sig sakta in i rummet. En flaska med etiketten vinäger ser misstänkt ut men varken instrumenten eller testutrustningen ger någon indikation. Däremot piper det vid två tunnor. Efter att de rapporterat till gruppchefen får de order om att fortsätta. Ett nytt pip hörs.

– LCD-indikering, G, ett block, säger DIM-soldaten Ola Lundgren som går först och ställföreträdande gruppchefen rapporterar vidare.

– Är det bekräftat? frågar gruppchefen.

Soldaterna testar det misstänkta materialet med indikeringspapper 104. Papperet visar på gult vilket betyder nervgas av sarintyp. Samtidigt piper LCD:n igen. Den här gången är det två block.

– Ska vi fortsätta, frågar ställföreträdaren.

– Nej, ni ska backa ur, säger gruppchefen.

Stefan Jedby, CBRN-lärare på SkyddC har övervakat momentet och kommer med förslag på hur de kan lösa olika problem.

– När det blir två block, ska man tolka det som att något obehagligt kommer emot en, frågar Ola Lundgren.

– Det är beroende på tidsfaktorn, men ni kommer inte att må bra. Men en uppfriskande autoinjektion och om man går ut så... Vi är CBRN-förband, vi går in där andra går ut, säger Ola Lundgren lakoniskt.

Medan halva rekognosceringsgänget övar med instrumenten går den andra halvan sjukvårdsutbildning. Förhoppningsvis kommer de inte att behöva den.

Samtidigt har saneringsgruppen börjar bygga upp saneringsbanan och testa sin utrustning. Att gå omkring i saneringsdräkt av gummi är ingen lek i gassande sol men allt verkar fungera som det ska inför morgondagens tillämpade moment. Då är det skyddsmask på. ▶

Missa inte CBRN-reportaget i nummer 5/2010 som finns i webbtidningens arkiv.

FLER BILDER PÅ SAJTEN
www.tidningenhemvarnet.se

○ Totalförsvarets skyddscentrum, SkyddC, **är Försvarsmaktens kunskapscentrum för skydd mot CBRN-händelser – Kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära händelser.**

○ Light Chemical Detector (LCD): **Detekterar kemiska stridsmedel och toxiska industrikemikalier i luft. Kan mäta antingen kemiska stridsmedel eller toxiska industrikemikalier beroende på inställning.**

○ Detekteringsinstrumentet AP2CE: **Detekterar C-stridsmedel som nervgas och senapsgas genom att detektera fosfor och svavelföroreningar i gas- eller vätskefas. En separat ytprovtagare finns för vätska.**

Av Therese Åkerstedt

De ingår i CBRN-plutonerna

Vi har intervjuat några av hemvärnets CBRN-soldater som deltog i övningen på Totalförsvarets skyddscentrum.

Robert Bujila

Gruppchef rekognoscering, 296. CBRN-plutonen, Södertörnsgruppen

Vad är er uppgift?
– Vi rekognoscerar och letar efter kemiska preparat och strålning, vi har inte gjort det skarpt än.
Vad har du för bakgrund?
– Efter lumpen som sjukvårdsplutonsbefäl på Ing 2 så tyckte jag att det vore kul att fortsätta inom Försvarsmakten, jag var med i hemvärnet innan och tyckte att den här befattningen var roligare. Jag har gått en veckas kurs i DIM /DECON här på SkyddC. Civilt är jag sjukhusfysiker på Karolinska institutet. Jag arbetar med strålningsskydd och strålningssäkerhet så jag kan lite mer än andra om strålning. Alla har olika utbildningsståndpunkter, jag har fått lära mig mer om den kemiska biten. Det är alltid bra att öva, det är inte ofta vi får göra så här på sjukhuset, även om vi har katastrofberedskap.

Emeli Fransson

Stf gruppchef rekognoscering, 424. CBRN-plutonen, Elfsborgsgruppen.

Varför är du med?
– Jag ville göra en civil insats och gick med i Lottorna. Efter ett informationsmöte blev jag intresserad av det militära och blev stabsassistent. Jag pluggar kemiteknik på Chalmers och tyckte CBRN-plutonen lät intressant och anmälde intresse.
Vad är din uppgift?
– Som ställföreträdare befinner jag mig på ”dirty side” och leder detekteringsarbetet, dokumenterar utslagen och rapporterar till gruppchefen. Befattningen är mer teknisk än den jag hade som stabsassistent, man får lära sig utrustning, tänka och utföra riskanalyser. Det är många faktorer att ta hänsyn till.
– Det är jätteviktigt att det finns sådan här kompetens i hemvärnet, även om det inte är så stor sannolikhet för ett militärt CBRN-angrepp så kan det hända civila olyckor. Då kan vi vara till nytta.

Jonas Hallgren

Saneringsgruppchef, 265. CBRN-plutonen, Skånska gruppen.

Berätta om din befattning?
– Vi ombesörjer sanering av våra egna soldater och annan trupp. Vi är även beredda att stå för fälthygien genom fältdusch. Det är en stort utmaning, vi har två lastbilar med materiel. Det gäller att tänka på säkerheten eftersom vi har en varmvattenberedare som värmer vatten till 90 grader på några sekunder. Som gruppchef är det kul att leda folk med olika bakgrunder och kunna använda deras civila kunskaper. Jag är larminstallatör civilt.
Varför CBRN?
– Jag halkade in på ett bananskal. Jag läste lite CBRN-kurser och är inte tjugo år längre så det är skönt att få en lite mjukare tjänst där man känner att man kan ge hundra procent.

Pontus Viskari

Stf saneringsgruppchef, 424. CBRN-plutonen, Elfsborgsgruppen

Varför började du i plutonen?
– Jag var insatsplutonchef och tog ett sabbatsår från hemvärnet när vi bytte chefer och jag hade mycket med mitt civila jobb. Jag har kört lastbil civilt och har militärt förarbevis för tung lastbil med släp och det är få förare så de frågade mig. Jag arbetar annars som transportledare.
Hur går det?
– Det är roligt att träffa människor från när och fjärran här på övningen, gemenskapen är fantastisk. Vi har precis startat upp i Göteborg så jag har inte sett vår egen materiel än. Vi rekryterar för fullt och jag tror det blir fullt före jul. Vi har bra rekryteringsbas i skolorna och vi fyller upp med kompetent personal.
Vad är det som lockar med hemvärnet?
– Jag har varit med på tre eftersök och hittat två människor, varav en vid liv. En äldre man hade gått ner sig i ett träsk och legat där i två dygn, han var helt medtagen när vi räddade honom. Jag har varit med i hemvärnet sedan 1997 och det är möjligheten att ställa upp för samhället som får en att fortsätta.

Mats Norberg

Plutonschef, 1392. CBRN-plutonen, Västerbottensgruppen

Varför sökte du befattningen?
– Jag tycker det är kul att bygga upp ett förband och vara med och utveckla metoder. Eftersom vi har SkyddC, Totalförsvarets forskningsinstitut och universitetet här i Umeå så har vi bra stöd. Jag har suttit i bataljonsstaben tidigare och det är roligt att komma ut och arbeta mer handgripligen. Det blir mer med hjärnan här och man känner att man kan göra en insats för samhället.
Vad gör ni på CBRN-plutonen?
– Vi leder CBRN-rekognoscering, mäter nedfall och övervakar områden. Vi har även möjlighet till sanering och blir vi kontaminerade sanerar vi oss själva. Eftersom vi är en landsresurs så kan vi bli skickade till en annan bataljon. Vi är helt rörliga själva och har minibussar och två lastbilar per pluton eftersom vi har materiel som ett kompani. Vi håller på att prata ihop oss så vi leder de fyra CBRN-plutonerna på samma sätt ifall vi ska arbeta som ett kompani. Tränar vi på sämsta scenariot så är allt annat enkelt.

Bengt-Åke Persson

Lastbilsförare och materielansvarig, 265. CBRN-plutonen, Skånska gruppen.

Varför började du?
– Jag har varit med i hemvärnet i snart fyrtio år och blev inrekryterad för att få ordning på materielen tillsammans med underhållsbefälet. Jag kör lastbil, sköter lastsäkring, håller ordning på materielen och miljön så vi inte spiller och är även el-ansvarig.
Är det en givande befattning?
– Ja, jag är intresserad och tycker det är roligt och de andra är nöjda. Vi hade KFÖ i våras och satte upp saneringsbanan i lugn och ro. Här får vi samarbeta med andra och träffar nya kompisar. Man lär sig mycket och det är nyttigt att träffa andra som har annat tänk, att få lite tips och inspiration.

”Vi har även möjlighet till sanering och blir vi kontaminerade sanerar vi oss själva.”

Av Lisa Björk

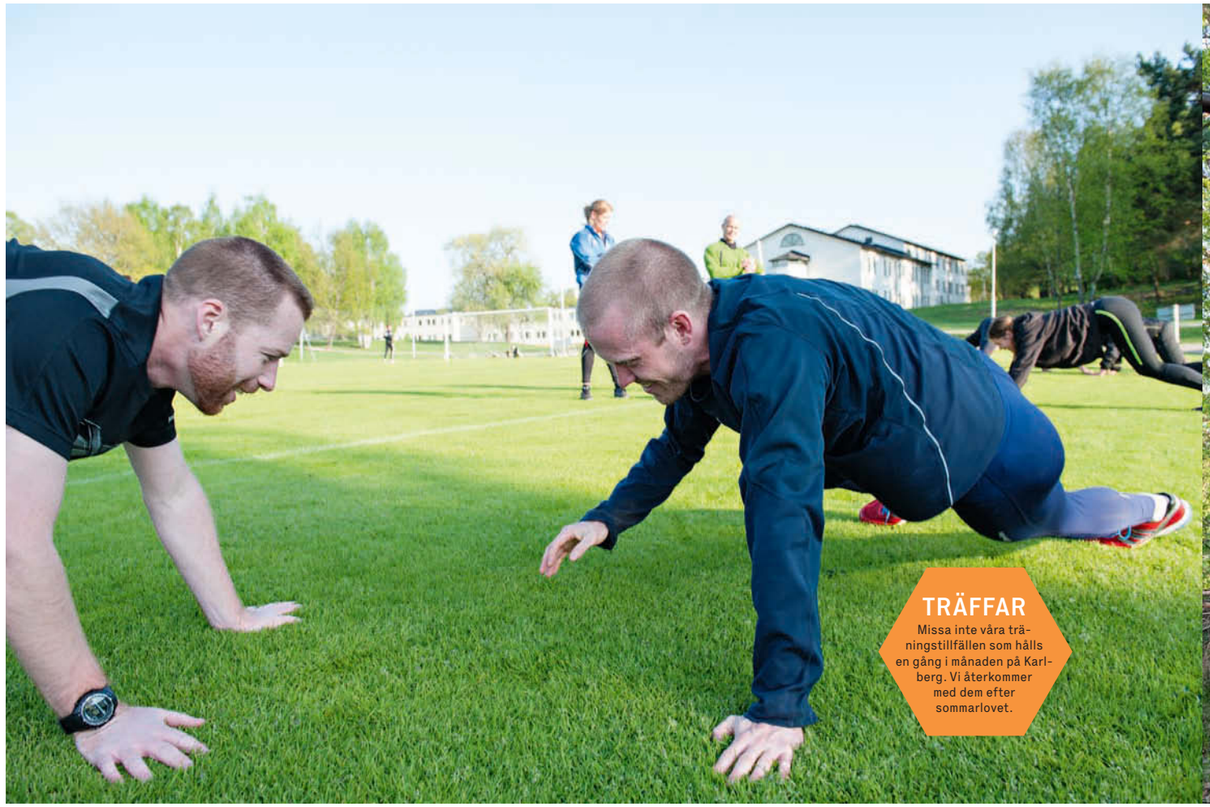

TRÄFFAR
Missa inte våra träningstillfällen som hålls en gång i månaden på Karlberg. Vi återkommer med dem efter sommarlovet.

Svettigt första möte

Nu har tidningens nya träningsserie Hälsokampen dragit igång. Alla hemvärnssoldater som vill förbättra sin styrka och kondition är välkomna att delta och få med hjälp av den personlige tränaren Håkan Jörgensen.

Vid det första mötet på Karlbergs idrottsplats dyker fem tappra soldater upp för att testa sin kondition och styrka. Ledaren för kvällens aktivitet, Håkan Jörgensen, börjar med en lång uppvärmning med både lätt jogging och några en mot en-övningar för att värma upp hela kroppen.

– Ni kanske tycker det är mycket uppvärmning men faktum är att kroppen måste vara rejält varm innan den kan presterar sitt bästa, och det är den inte förrän efter cirka 15 minuter, säger tränaren till de flåsande soldaterna.

Kvällens kondition och styrketest drar igång. Coopertestet är något modifierat av praktiska skäl, soldaterna får springa 3 000 meter på tid runt 400-meters spåret. Beroende på vilken tid man får väljer man sedan någon av våra tre konditionsträningsprogram.

Den första springer i mål på 12,04 och den sista avbryter, dock med inställningen att han är här för att bli bättre. Testerna är trots allt till för att se vilken konditions- och styrkenivå varje individ ligger på. Det är ingen tävling sinsemellan.

Nästa block är Mulittest styrka: armhävningar, situps, vertikala upphopp, rygghäng och armhäng. Svetten lackar när musklerna spänns, resultaten är blandade men alla är nöjda efter genomförd insats.

– Det här var jättekul. Jag trodde det bara var ett allmänt träningspass, men eftersom man kommer att ha uppföljning var det mycket bättre än jag trodde, kanon! I dag tränar jag ungefär fyra gånger i veckan, men det här kommer att ge mycket mer. Det finns ju en uppsjö av träningstips så det är bra med lite styrning, säger Stefan Richmer från S:t Eriks insatskompani.

– Det var kul. Jag har tränat ganska mycket innan och ville se vad det var. Nu kan jag verkligen rekommendera detta till mina vänner på kompaniet. Det blir lätt att sälja in det till dem. Det är ju även kul att träffa folk från andra förband, säger Leonard Lundin, från Västerorts kompani.

På tidningens hemsida finns tre träningsprogram i vardera styrka och kondition som du kan ladda ner. ●

Gå med!

Delta i Hälsokampen: **För att engagera och motivera fler hemvärnssoldater till bättre stridsvärde har vi dragit i gång träningsserien Hälsokampen.**

Anta utmaningen som innebär att du ska förbättra dig på multitest styrka och Coopertestet. Varje soldat sätter upp egna personliga mål beroende på sina förutsättningar och sin befattning och träningsprogram finns att ladda ner på tidningens hemsida.

Om du har möjlighet så rekommenderar vi att du kommer till Karlberg och tränar med andra soldater på våra månadsvisa träffar som återupptads efter sommaren. Träningen leds av Håkan Jörgensen och kommer ha olika teman varje gång.

KRÖNIKAN: DU HAR TID ATT TRÄNA!

Jobbet, familjen, sommarhuset, vänner och bekanta, ishockey-VM, bloggen och Facebook. ”Jag hinner ju inte träna” hör jag ofta från kunder men även från vänner och bekanta som vill förbättra sin hälsa men inte vet riktigt hur de ska gå till väga. Till viss del handlar deras frågor om konkreta metoder, alltså hur de ska lägga upp sin träning för att den ska bli effektiv. En önskan som bottnar i en annan fråga, hur de ska hinna träna.

Det går allt snabbare i vår värld, effektivisering och teknologiska hjälpmedel är ledord i alla vardagliga sammanhang, på jobbet och på fritiden. Kanske en förklaring till varför ohälsan växer? Gemene man kan/måste utföra så mycket mer på allt kortare tid vilket leder till allt mindre ”dötid”.

LÄS MER PÅ FUNBEAT
funbeat.se
”Tidningen Hemvärnet-Hälsokampen”

Börjar jag bli gammal och gaggig? Jag vet inte men jag kan inte låta bli att tycka att vissa saker var bättre för. Det var mindre stress och det fanns mer tid för spontanitet. Folk var mera fysiskt aktiva förr, som jag minns det. Och det fanns mera tid för motion, eller för att bara vara – något som är viktigt för själen, att få koppla av och inte göra något.

Vart vill jag komma med detta då? Jo, jag menar att alla har tid att träna och att bara vara. För att må bra fysiskt och mentalt kräver kroppen fysisk träning, och vila eller avkoppling. I takt med ökad effektivisering, flera hjälpmedel, elektronisk kommunikation och sociala medier, borde människan få mera tid för just träning och avkoppling, men i kölvattnet av denna mänskliga framstegens skuta följer svallvågor av ”skräp”.

Skräp i form av 120 tv-kanaler, Facebookuppdateringar om dagens frukost, planlöst sökande efter roliga klipp på Youtube, med mera. När jag satt mig in i en del kunders tillvaro, eller när jag observerar en del bekanta, kan jag inte låta bli att fascineras över deras prioriteringar. De följer en uppsjö dokusåpor i stället för att ta en runda i skogen, de uppdaterar på webben i stället för att ta en tur till gymmet. Listan kan göras lång.

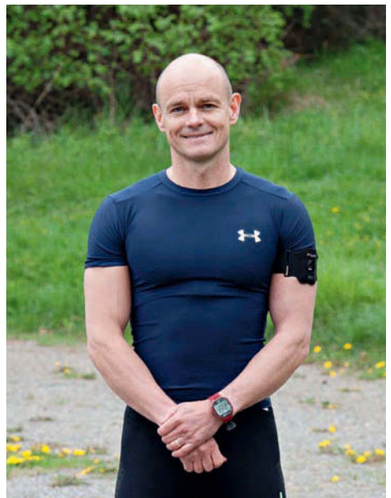

Du har tid att träna, och du har tid att inte göra något. Tänk efter vad du gör med din tid och vad som är viktigt för dig och din hälsa. Avsätt 3 till 5 timmar i veckan för att träna och/eller bara vara. Den tiden kan alla avsätta, även du. Eller hur? ●

Håkan Jörgensen

Foto Jonas Nygren
Text Therese Åkerstedt

Eldhärjat

PÅ FREDAG EFTERMIDDAG kommer larmet. En brand har startat på torvmossen Flåssmyr utanför Örkelljunga. Den kraftiga röken orsakar en bilolycka med fyra bilar inblandade på E4:an och man tvingas stänga av hela vägen.

Räddningstjänsten begär stöd av Försvarsmakten och vid midnatt har ett femtiotal soldater ur Skånska dragonbataljonen inställt sig med fyra bandvagnar och utrustning.

– Det är med stolthet man ser att våra tjejer och killar kan sättas in på så kort tid och bistå samhället. Soldaterna var jättenöjda över att få göra en insats, säger den militära insatschefen Jonas Jonmar.

Under natten till lördagen brinner det på ett 650 gånger 750 meter stort område, närmare 500 000 kvadratmeter. Förutom att lokalisera bränderna och patrullera i terrängen så hjälper soldaterna även till med att rulla ut slangar och släcka bränderna.

– Räddningstjänsten var väldigt imponerad av soldaternas styrka och snabbhet, att dra fram och plocka fram slang gick fort och med precision, säger Jonas Jonmar.

Räddningsarbetet fortsätter under lördagen och blåsten och värmen gör att elden riskerar att spridas.

– Det var över trettio grader varmt så det var tuffa förhållanden. Soldaterna fick dricka mycket vätska för att behålla stridsvärdet, säger Jonas Jonmar.

Försvarsmakten bistår även med en Helikopter 10 som vattenbombar området.

Skånska dragonbataljonen blir på lördag kväll avlöst av soldater från Norra skånska bataljonen. Även om det värsta är över kan torvbränder fortsätta under ytan och flamma upp igen.

– Vi var drygt 60 soldater på plats, vi ytövervakade och ronderade samt meddelade brandkåren om brandens spridning. Vi hade även fast bevakning vid en gård som låg lite pyrt till, vi ropade upp brandkåren några gånger för att släcka bränder vid gården, säger Torbjörn Jonasson, militär insatschef i Norra skånska bataljonen.

När det börjar ljusna på söndag morgon går en ny skallgångskedja och släcker någon enstaka brandhärdar som pyr. Därefter påbörjas avvecklingen.

– Det var många kilometer slang som låg ute, bandvagnarna åkte skytteltrafik och vi rullade ihop alla slangarna på strax över två timmar, säger han.

Klockan 12 på söndagen avblåstes insatsen. ◆

1. En kort stunds paus i arbetet för att behålla stridsvärdet. De flesta hade varit i gång över 30 timmar sedan deras beredskap började. Ingen logi fanns på platsen och de provisoriska sovställena var under bar himmel eller i terrängfordonen.

2. Hemvärnet och brandkåren jobbade sida vid sida. Den relativt lilla skaran brandmän fick välbehövlig hjälp med utrustning, rondering, övervakning och släckning av småbränder.

3. Soldater från Norra skånska bataljonen är på väg ut med Laholms brandförsvar för att hjälpa till.

4. Räddningstjänsten drog bland annat ut en 500 meter lång slang för att komma åt alla brandhärdar.

5. Räddningstjänsten har förlitat sig på hemvärnets ronderingar för att förhindra spridningen av elden. När något behöver göras blir det snabbt gjort.

6. Thomas Persson rullar ihop en av alla de slangar som lagts ut i förebyggande syfte över fälten.

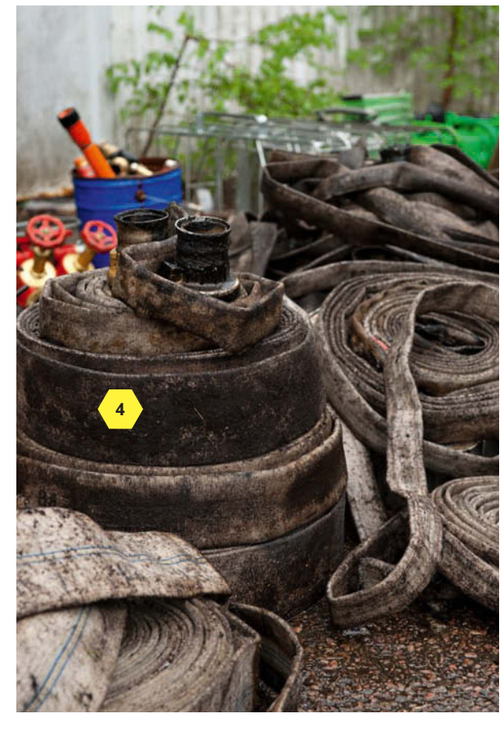

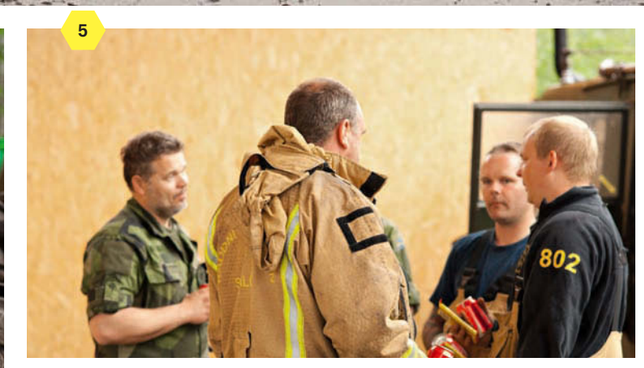

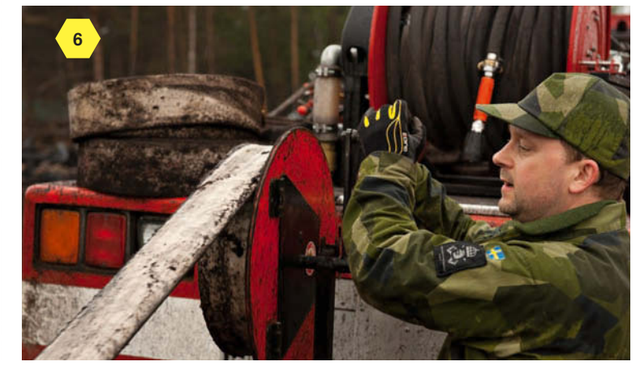

FOTO: ANDERS GUSTAFSSON

FOTO: STEFAN JOHANSSON

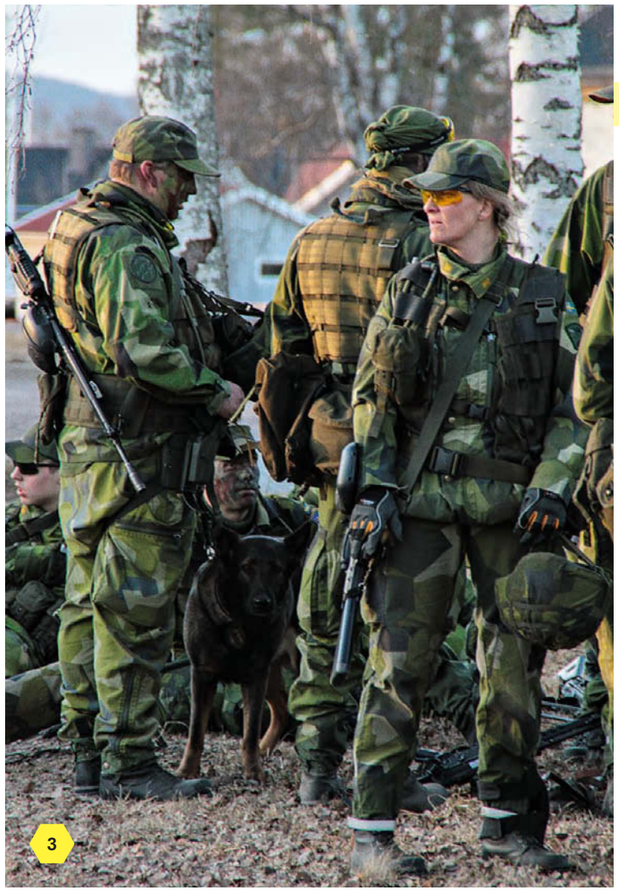

FOTO: CALLE EKLUND

Läsarnas bilder

1. Överkalix och Haparanda kompani under deras SÖF i april. Sjukvårdsgruppen övar under bataljonsläkare Timo Erikoinens ledning på Lombens skjutfält.
2. Soldater från Bohusdalgruppen får rycka ut och hjälpa brandkåren när det börjar brinna på Sågebackens skjutfält. Ungefär 25 hektar skog hinner brinna ner innan allt är släckt.
3. I slutet av april var det KFÖ för Orsa kompani som hör till Dalabataljonen.
4. Insatskompanierna i Norra skånska bataljonen övade bland annat eskort av både personal och materiel samt vilka åtgärder man ska vidta vid olika situationer, exempelvis vid beskjutning och motorhaveri. Stab och tross fick samtidigt öva på att leda eskorttjänsten.

FOTO: CHRISTOPHER SWANSON

Av Lisa Björk
& Therese Åkerstedt

Kalendern

Officiell utgivningsdag av nummer 3. 14 JUNI

KFÖ. 12 hvbat. 24 VECKA

Juni

30 JUNI - 7 JULI
Almedalsveckan i Visby. Hemvärnet är representerat.

Juli

DEADLINE

Hemvärnsråden behandlar motioner och utser två ombud, plus ersättare, per bataljon till rikshemvärnstinget. Motionshanteringen och val av ombud ska vara klar senast den 1 juli.

Arsenalen i Strängnäs visar upp några av sina fordon. 14 JULI

3 JULI - 19 JULI
Fredsbaskermarschen med start i Ystad.

10 JULI
Militärhistorisk vandring vid Pålsundet arrangerad av Vaxholms Fästnings museum. Samling vid Pålsundets båtklubb på Vaxholm klockan 18.00.

Augusti

16 AUGUSTI - 18 AUGUSTI
Rikshemvärnschefens Ungdomstävling genomförs på HvSS.

30 VECKA **Utbildningskontroll mc-ordonnans på Kråks skjutfält.**

33 VECKA **KFÖ. 11 hvbat.**

Musikkårer går vaktparad i samband med högvakt på Kungliga slottet
28-30 juni: Hvmk Kristianstad
5-7 juli: Hvmk Östergötland
17-18 augusti: Hvmk Borlänge
31 aug-1 september: Hvmk Eksjö

14 AUGUSTI - 17 AUGUSTI
Ystad International Military Tattoo

23 AUGUSTI - 24 AUGUSTI
SM i ak 4 samt Rikshemvärnchefens Mästerskap i Pistol m/88 på Luftvärnsregementet i Halmstad.

35 VECKA **KFÖ. 26 hvbat.**

September

KFÖ. 29 hvbat. 36 VECKA

38 VECKA **Insatsövning i Luleå.**

27 SEPTEMBER **Officiell utgivningsdag av nummer 4.**

TIPSA OSS!

Har ni några evenemang, spelning, rekryteringsevent eller övning som borde vara med i kalendern? Mejla i så fall oss på redaktionen

Av Lars Brink
Foto Arkivbilder

En hyllad Wallenbergare

I år är det hundra år sedan diplomaten Raoul Wallenberg föddes. En av hans mindre kända sidor var hans engagemang för hemvärnet.

Den 1 september 1939 anfaller Nazityskland Polen från väster; två veckor senare anfaller Sovjetunionen från öster. Den svenska regeringen anbefaller förstärkt försvarsberedskap.

Den 17 november inkallas den unge affärsmannen Raoul Wallenberg för en månads beredskapstjänst vid Svea livgarde i Stockholm. Hans militära grad var furir, senare sergeant. Den 30 november anfaller Sovjetunionen Finland.

1940 blir ett än mer dramatiskt år. Den 9 april anfalls Danmark och Norge av Tyskland. Den 26 april inkallads Raoul Wallenberg på nytt. Hemvärnsföreningar börjas att bildas runt om i Sverige och den 29 maj 1940 beslutar riksdagen att inrätta hemvärnet och inordna det nya truppslaget som en del av armén.

SAMTIDIGT BÖRJAR Raoul Wallenberg att engagera sig för det framväxande hemvärnet. Hans engagemang är föga överraskande. Han har tidigt intresserat sig för militär verksamhet, 1932 genomgick han en frivillig akademisk befälskurs när han utbildade sig till arkitekt i USA. Den förste (riks)hemvärnschefen Gustaf Petri berättar i sina memoarer 1952 att:

”En av de duktigaste instruktörerna var värnpliktige sergeanten Raoul Wallenberg, som hade gripits av ett sådant intresse för hemvärnet att han frivilligt kvarstannade i beredskapstjänsten under långa perioder, för att kunna ägna sig åt dess utbildning.”

Stockholms hemvärn, som snart efter starten var uppe i mer än 3 000 man, startar en befälsskola i Tullinge, söder om Stockholm. Raoul Wallenberg är en av de flitigaste instruktörerna och utbildade hemvärnsbefäl vid veckolånga kurser. Hans 19-åriga syster Nina blir av sin broder kommenderad, dock med glimten i ögat, att tjänstgöra som förplägnadslotta.

Grundläggande vapenutbildning är viktig för alla nya hemvärnsmän, som ofta inte hade någon militär grundutbildning. Norrmalms Livsmedels företagshemvärn uppför en skjutbana i det stora skyddsrummet under Hötorget i Stockholm. Där får de blivande hemvärnsmännen en första vapenutbildning, ofta under ledning av sergeanten Raoul Wallenberg. På denna underjordiska korthållsbana använder man instickspipor i mausergevären och skjuter med finkalibrig ammunition.

STRID I BEBYGGELSE blir Raoul Wallenbergs specialitet som plutonchef i hemvärnet. Hans dåvarande kompanichef Lage Wernstedt berättar:

”Jag hade en dag tänkt följa plutonens övningar. På hans veckoprogram fann jag, att han då skulle vara i Frihamnen. (...) efteråt frågade jag honom, vad han gjorde där? Jo, han ansåg, att strid i bebyggelse var en sannolik uppgift och [då] hade han tagit med sig plutonen till en förrådsbyggnad för att öva strid i hus. Jag tänkte då: Fantastiskt med en värnpliktig sergeant, som har en sådan initiativ- och beslutsförmåga!”

RAOUL WALLENBERG utbildar även en ungdomspluton som ofta får i uppdrag att vara B-styrka. Vid ett tillfälle skulle Kungsholmens hemvärn försvara Kungsholms läroverk och hans ungdomspluton får rollen som anfallsstyrka. Med hjälp av i hast framletade stegar tar man sig över det två och en halv meter höga staketet och stormar läroverket. I tidningsreferaten berättas om hårda gatustrider och rivande fart.

Hemvärnsmännens fysiska kondition är ojämn och en av hans målsättningar är därför att höja konditionsnivån. Den 7 maj 1941 genomförs en omfattande ilmarsch organiserad av Raoul Wallenberg. Månader av planläggning resulterade i att mer än tusen hemvärnsmän deltar. Så här refereras marschen i Svenska Dagbladet:

”Ett tusental man av alla åldrar hade ... ställt upp i Kungsträdgården för att under sergeant Raoul Wallenbergs ledning ge sig ut på ilmarscher av olika längd och svårighetsgrad. [...] de snabba styrkorna var till och med i så god kondition att de sjöngo under språng.”

Det är väl belagt att den nyutnämnde diplomaten Raoul Wallenbergs erfarenheter från verksamheterna i hemvärnet gav honom skicklighet och styrka i den krigssituation som rådde i Budapest 1944-45. I sin kamp för att rädda judar undan Förintelsen hade han att hantera både tyska SS-trupper och beväpnade pilkorsare (ur det fascistiska pilkorspartiet); då kom åren som hemvärnsinstruktör i Stockholm väl till pass. ●

> ”Fantastiskt med en värnpliktig sergeant, som har en sådan initiativ- och beslutsförmåga!”

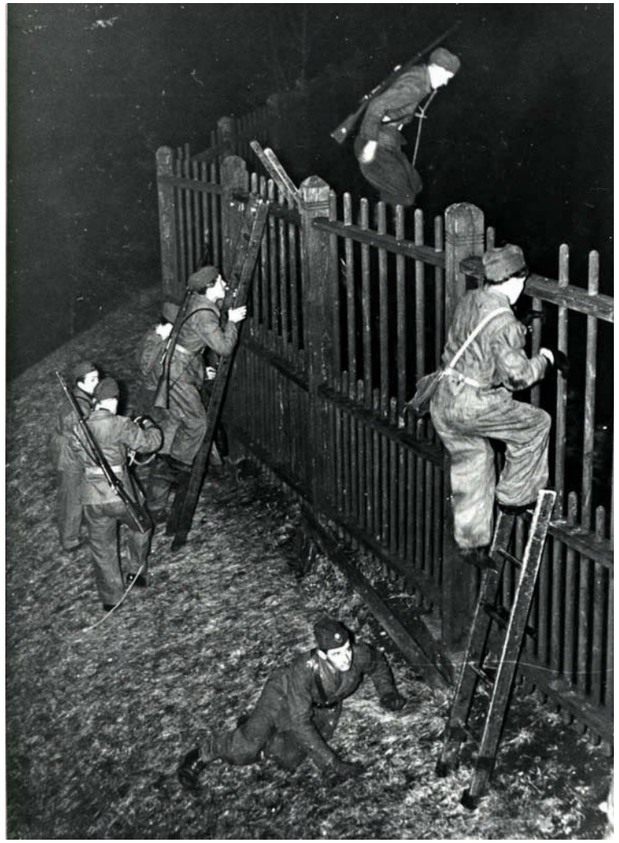

Raoul Wallenberg som ungdomsledare i hemvärnet. Här leder han (liggande på marken) en ungdomspluton under ett anfall vid en övning på Kungsholmen i Stockholm 1941.

Grundläggande vapenutbildning för blivande hemvärnsmän; här i skyddsrummet under Hötorget i Stockholm. Instruktören Raoul Wallenberg längst upp på bilden.

Tips

Redaktionen gör nedslag i kulturutbudet

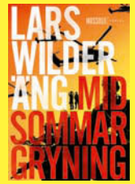

Titel: Midsommargryning
Författare: Lars Wilderäng

Tio år har gått sedan Sverige ”förlorade” Gotland under mellandagskriget med Ryssland. Nu är Sveriges överbefälhavare fast besluten att ta revansch med hjälp av den nya yrkesarmén, utan demokratiskt stöd av regering och riksdag. Uppföljaren Midsommargryning är betydligt mer välskriven än föregångaren men allt för många karaktärer, faktainslag och all detaljrikedom gör att man riskerar att gå vilse i handlingen. Men gillar man aktion och är intresserad av vårt nationella försvar är den självklar på natt-duksbordet, särskilt som hemvärnet spelar en viktig roll för försvaret av demokratin.

Titel: 36 timmar
Författare: David Bergman

Boken tar avstamp i ett Sverige där ledningen för Säkerhetspolisen försöker ta makten. De har skapat en egen polisstyrka och den nya nationalsäkerhetslagen ger dem långtgående befogenheter. Hjältinnan Johanna Lindström, general och chef för Försvarsmaktens operativa verksamhet, upptäcker en konspiration som hotar demokratin. Även om komplottens bakomliggande orsaker är något oklara är den både spännande och välskriven. Varning för sträckläsning.

DELTA I VÅR UTLOTTNING!

Motivera varför just du behöver ett exemplar av Midsommargryning eller 36 timmar, mejla adm@tidningenhemvarnet.se

Foto Pontus Stenberg

GE EN KLAPP PÅ AXELN

Maila ditt förslag till red@tidningen hemvarnet.se

Jag kom, jag såg, jag släckte branden

Vår klapp på axeln går i detta nummer till Pontus Stenberg från Södermanlands hemvärnsbataljon.

”Årets SÖF håller på att närma sig sitt slut och plutonerna är på väg för att återställa materiel och fordon i Nyköping. Jag är lite sen på grund av . en terrängbil som ska på reparation. Jag väljer därför att ta en genväg tillbaka och efter några mil ser jag hur det både ryker och brinner på ett gärde bakom ett hus vid en skogsdunge. Inte är väl någon så dum att de eldar när det är så här här torrt ute, tänkte jag.

Hela helgen har vi sysslat med brandbekämpning på skjutfältet efter bland annat skjutningar med spårljusammunition.

Jag svänger av vägen så jag ser gärdet och mycket riktigt, det brinner för fulla muggar och det blåser dessutom så elden sprider sig snabbt. Ingen människa i sikte.

Helvete, tänker jag, här gäller det att agera. Fan, det brinner ju bara tio meter från huset!

Snabbt som attan svänger jag upp till huset. Samtidigt kommer två chockade personer utflygande ur huset och skriker att det brinner.

Samtidigt som jag försöker samla tankarna för att göra rätt saker i rätt ordning, fladdrar bilder förbi på hur vi släckte bränderna på Härads skjutfält. Mannen är klart förvirrad.

– Var kom du ifrån? Hur visste du? Hur förstod du? ropar han till mig.

Han hittar inte vattenslangen, och springer kraftigt chockad ner till branden och börjar stampa och frågorna fortsätter hagla ur munnen på honom. Jag tänker, jag måste ringa 112, vilket jag också gör och SOS Alarm skickar närmsta räddningstjänst.

Jag hittar en bred sopkvast och börjar ”sopa” ihjäl branden. Samtidigt har kvinnan hittat hinkar som de fyller från utomhuskranen. De springer ner och kastar vattnet på elden för att stoppa framfarten mot huset.

Här gäller det att tänka positivt!

– Det här släcker vi! Det här klarar vi av! Häll vattnet där borta, där är det viktigast just nu!

Samtidigt flammar elden upp igen trots släckinsatsen, och nu brinner det endast en meter från matkällarens dörr.

– Häll vattnet där, skriker jag och samtidigt byter elden håll och börjar vandra mot skogen. Det är en enorm hetta och rök som besvärar oss men vi jobbar hårt med kvasten och vattenhinkarna och snart tar vi död på eldens framfart. När den sista eldslågan släcks, hörs räddningstjänstens sirener allt närmare och närmare.

– Bra jobbat, jag sa ju att vi skulle fixa det här, skriker jag.

Räddningstjänsten dränker hela brandområdet med vatten och snart beger jag mig mot Nyköping där min pluton väntar.

Väl i bilen rullar en hel del tankar i huvudet om vad som hade kunnat hända om det spridit sig mer. Det känns väldigt skönt att få ha hjälpt till.”

Pontus Stenberg,
Södermanlands hemvärnsbataljon

Foto: Erik Berglund FS22/Försvarsmakten

Ge tolkarna asyl i Sverige

I Tidningen Hemvärnet nr 2 – 2013 publicerades en notis om de tolkar som Försvarsmakten anställt i Afghanistan och som bedöms ha en hotbild riktad mot sig efter avslutad anställning men trots det inte kan erbjudas skydd efter avslutad anställning. Det kan knappast ha undgått någon att detta har varit en fråga i media under en längre tid.

Försvarsmakten bör istället ta sitt eget ansvar som inte bara är ett samhällsansvar utan även ett arbetsgivaransvar. De personer man anställt som tolkar har genom sin anställning hamnat i en situation de behöver hjälp att ta sig ur. Det finns inga som helst hinder, annat än rent principiella, att erbjuda dem anställning. Om bara Försvarsmakten ger tolkarna ett erbjudande om anställning får de en möjlighet att kunna komma till Sverige och undvika angrepp i hemlandet. Det ger dem även ett levebröd som de annars skulle ha svårt att skaffa sig i hemlandet, inte minst som det är känt att de arbetat för västmakterna. Det är den raka, enkla och, ärligt talat, hedervärda lösningen. Dessutom kan jag tycka att det är att ta sitt ansvar som arbetsgivare och som samhällsaktör.

När Sveriges strid i Afghanistan avslutats har tolkarnas knappt börjat. Förvarsmakten har en möjlighet att visa att man lever upp till devisen att inte lämna någon kvar, att alltid göra allt för att få med sig alla hem. Kommer Försvarsmakten att göra det?

Mattias Skarelius
Advokat och Stf PlutCh, Insatskompani Västerort.

Läs hela insändaren på vår webbtidning.

Jag vill ge en medalj till de 48 hemvärnsmusiker som ställer upp under Ystad Internationall Tattoo. Deras engagemang och spelglädje är fantastiskt roligt att se! / ”Alice Cooper”

Vi vill ge en känga till alla gamla officerare som mentalt har gått hem fastän arbetstiden inte är slut. / ”Två frustrerade medarbetare”

Är det någon person eller organisation som du tycker förtjänar en medalj eller känga, skriv en motivering och mejla oss på red@tidningenhemvarnet.se!

GE SKADADE VETERANSTATUS!

I juni 2011 tjänstgjorde jag som instruktör på en av UG61 ungdomsövningar. Jag hade lön med 130 kronor i timmen. Under övningen så trampade jag snett och fick ett diskbråck.

Skadan gjorde att jag fick sluta min praktikplats där jag var utlovad jobb. Då jag aldrig kommit upp i de nivåer som krävs för att få sjukpenning så har jag först fått leva på mina sparade pengar innan jag kunde få försörjningsstöd.

I dag är jag inte helt återställd i ryggen men ryggen har blivit bättre. Jag hoppas att ryggen blir bra nog för att fortsätta i hemvärnet. Om ryggen inte blir tillräckligt bra så vill jag bli hemvärnsveteran, men med nuvarande regler så måste jag vänta tills jag fyllt 50 år.

Jag föreslår att:

– Reglerna för dem som inte har SGI, som hela hemvärnet och frivilligorganisationernas lönesystem bygger på, uppdateras för att ta hand om arbetslösa, studerande med flera på ett bra sätt.

– Att hemvärnspersonal som skadas i tjänsten så pass att vidare krigsplacering är olämplig, kan bli hemvärnsveteraner oavsett ålder och tjänstgöringstid.

Stefan Åkesson

Posttidning B

Tidningen Hemvärnet

Adressändring: Är du med i hemvärnet kontaktar du din utbildningsgrupp. Övriga mejlar adm@tidningenhemvarnet.se

HILLEBERG

THE TENTMAKER

För att göra det lättare att välja rätt tält och för att tydliggöra skillnaderna mellan dem har vi nu delat in våra tält i olika kategorier. Black Label innehåller Hillebergs klassiker som vidareutvecklats under flera decennier; Red Label är våra lättaste fyrasäsongerstält och i Yellow Label finns våra nya tresäsongerstält.

BLACK LABEL

NAMMATJ GT
Passar för friluftsliv i alla typer av väderlek där låg vikt är lika betydelsefullt som styrka, tillförlitlighet och utrymme.

För alla användare – i alla lägen!
Hillebergs mest komfortabla, lätthanterliga och mångsidiga fyrasäsongerstält, för allt från familjeturer i skogen till polarexpeditioner. Black Label-tälten har flest funktioner och de starkaste materialen för högsta livslängd och säkerhet.

RED LABEL

Våra lättaste fyrasäsongerstält, som ändå erbjuder hög styrka, komfort och säkerhet.
Red Label passar dem som vill vara redo för tuffa utmaningar men behöver hålla ner packvolym och vikt. Dessa tält har förenklad konstruktion och lättare material än Black Label, men är fortfarande mycket stabila och funktionella.

NALLO GT
Nallo GT är ett mycket lätt allroundtält för alla säsonger.

YELLOW LABEL

ANJAN GT
Lätt, luftigt och starkt gör Anjan till ett utmärkt tresäsongerstält.

Minimalistiska tresäsongerstält; för dig som har lägsta vikt som högsta prioritet.
De är utvecklade för snöfria och mindre utsatta turer och utan att kompromissa med våra säkerhetskrav har vi skalat bort allt utom det mest nödvändiga. Deras reducerade design och tunnare material ställer högre krav på användaren än våra övriga tält.

LÄS MER, SE VÅRA INSTRUKTIONSFILMER OCH BESTÄLL TÄLTHANDBOKEN PÅ

HILLEBERG.SE